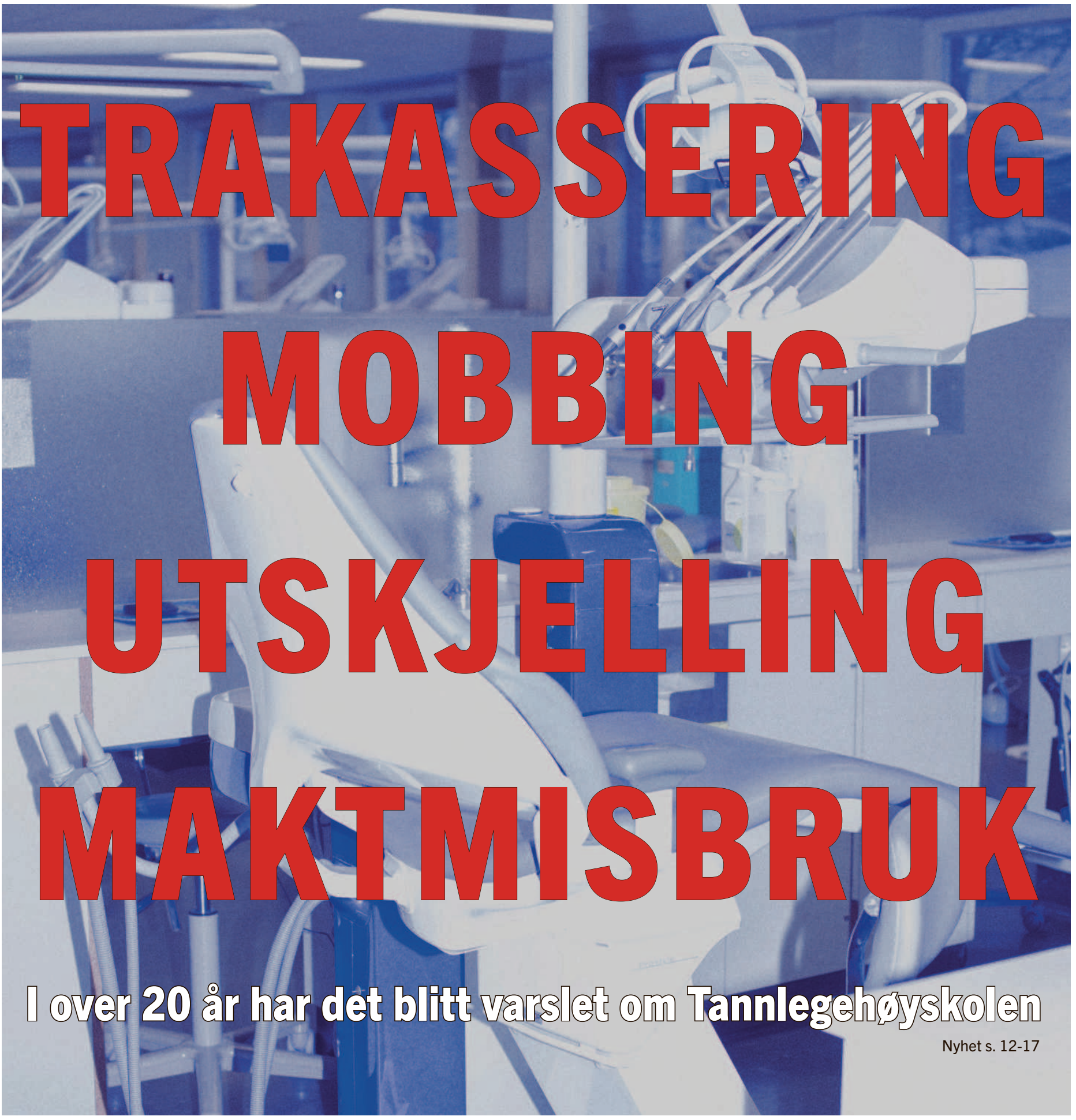

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 73, utgave 3 | www.universitas.no | onsdag 30. januar 2019

TRAKASSERING MOBBING UTSKJELLING MAKTMISBRUK

I over 20 år har det blitt varslet om Tannlegehøyskolen

Nyhet s. 12-17

Want to exercise your brain while earning cash?

Sign up to participate in economics experiments at BI:

Expected pay for one hour in our laboratory: **250 Kroner**

Register at: <https://orsee.bi.no/public/> Questions: bi-experiment@bi.no

BI

MENINGER

Redaktør: Runa Fjellanger
runa.fjellanger@universitas.no 901 59 831

Nyhetsleder: Henrik Giæver
h.s.giaever@universitas.no 986 70 257

Fotosjef: Odin Drønen

Desksjef: Kari Eiring

Nettredaktør: Mathea Reine-Nilsen

Følg oss

www.universitas.no

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: @universitas_no

instagram: universitas_offisiell

Tips oss

tips@universitas.no

Privat pengepraksis

«43.200 kroner for å skrive bacheloroppgave», er overskriften på denne ukens «privatskolene lopper studentene»-sak. Snart kvalifiserer dette til å bli en egen Universitas-spalte. Hvilke studenter blir lurt i denne ukens utgave, spør du? Er det studentene på Høyskolen Kristiania som nok en gang har blitt «feilfakturert» og må betale ytterligere 13.000 kroner, to måneder inn i skoleåret? Er det Bårdarstudentene som får valget mellom å betale 12.000 ekstra, eller slutte til påsken? Eller er det studentene ved gamle NiSS som har påbegynt nok et ikke-eksisterende studieprogram?

Nei, nå er det bachelorstudentene i maske- og hårdesign på Høyskolen Kristiania som skal til pers. I år skal de, som alle andre bachelorstudenter på sisteåret, skrive bacheloroppgave. Men likhetene stopper imidlertid der.

– Dette semesteret må vi legge opp undervisningen vår selv, så jeg skjønner ikke hvem vi betaler til, spør tredjeårsstudent Eline Johanne Arneberg Nicolaysen.

Hun spør godt. I løpet av det påkostede vårsemesteret skal studentene, så vidt de vet, kun ha tre undervisningstimer. Med mindre underviseren kvalifiserer til en deilig millionlønn, er det vanskelig å forstå hvordan regnestykket skal gå opp. Er det husleien som er synderen? Kanskje. Vi har jo lært av Westerdals Oslo ACTs tidligere eiere at å overprise leien på skolebygg er en strategi som fungerer overraskende godt.

Det er i hvert fall ikke materialene maskestudentene er avhengige av for å lage bacheloroppgaven, som har skylden. 70 prosent av oppgaven består av praktisk arbeid, der målet er å lage en hel person. Ønsker man at personen skal ha hår, som ikke overraskende typisk er tilfellet, må studentene betale for parykken selv:

– Det blir fort en 5000 kroner bare for å lage en parykk, forklarer Rebekka Louise Refsnes.

I tillegg kommer resten av det fiktive mennesket de skal lage.

Og praksisplassene som skal gjøre overgangen til arbeidsmarkedet lettere, når de først eksamineres fra skolen de har betalt det hvite ut av øyet for å gå på? De må de skaffe selv.

Quo vadis?

I dagens Universitas kan du lese at Oslomet-rektor Curt Rice får krass kritikk fra hovedtillitsvalgt og hovedverneombud ved universitetet.

Skrev ikke Erlend Loe om dette på 90-tallet en gang?

Snart kvalifiserer dette til å bli en egen Universitas-spalte

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærerestene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: Simen Eriksen
simen.eriksen@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: Geir Dorp
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadresse: Moltke Moes vei 33

Post: Boks 89 Blindern, 0314 Oslo

Epost: universitas@universitas.no

Nettside: www.universitas.no

Har Oslomet byttet demokrati mot universitetsstatus?

Curt-okratiet

Demokrati

Abdirahman Hassan, kommentator i Universitas

Ah, demokrati. Kanskje noe av det vakreste vi har i dette lille landet – hvis vi ser bort ifra Ole-Gunnar Solskjær, selvfølgelig. Vi nordmenn har rikelig med rettigheter: Vi har muligheten til å benytte vår stemmerett ved frie og demokratiske valg, påvirke beslutninger som angår oss, og ikke minst bor vi i et land hvor avstanden mellom folkevalgte politikere og vanlige folk er liten. Men dessverre er det ikke alle som får ta del i det vi kaller demokratiet. I hvert fall ikke ansatte på OsloMet – Storbyuniversitetet [sic].

Ifølge en ny rapport fra By- og regionforskningsinstituttet (NIBR), er Oslomet et av de universitetene i Norge med minst utviklet universitetsdemokrati. Rapporten viser at ansattes medvirkning og medbestemmelserett er betydelig svekket på det nye universitetet. Forskerne er ikke nådige i sin kritikk:

Høyskolen i Oslo og Akershus (HiOA) har kanskje blitt et universitet, men de har langt på vei mislyktes i å utvikle et velfungerende universitetsdemokrati. At det knirker i demokratiet i landets fjerde største institusjon er høyst kritikkverdig. Dette burde få varsellampene til å lyse hos regjeringen og høyere utdanningsminister Iselin Nybø.

Hele prosessen som førte til at HiOA kunne

smykke seg med navnet OsloMet – Storbyuniversitetet [sic], er et godt eksempel på at det lenge har eksistert demokratiske svakheter ved institusjonen. Da ledelsen ved Høgskolen i Oslo (HiO) gikk inn for en sammenslåing med Høyskolen i Akershus (HiAk), vakte det sterke reaksjoner. En undersøkelse utført av Forskerforbundet viste at 40 prosent av de ansatte ved HiO stilte seg negative til fusjonen. Professor ved HiO, Anders Breidlid, kalte det en styringskrise, og mente fusjonen «hadde skjedd etter ledelsens ønsker, uten noen god forankring i personalet».

Men kontroversene stopper ikke her. I 2012 kunne Universitas avsløre høyskoleledelsens plan om å fusjonere de to private forskningsinstitusjonene NOVA og IFA. Også dette forslaget møtte sterk motstand, men styret gikk likevel inn for sammenslåingen. Et system der flertallets ønsker til stadighet blir overkjørt av ledelsen, kan langt på vei minne oss om den berømte barneleken «kongen befaler». Ledelsen ved Oslomet befaler, og forventer at de underordnede, i dette tilfellet ansatte, skal følge deres ordre.

Det er ingen skam å snu, Oslomet

Mange av de nevnte utfordringene bør sees i sammenheng med at ledelsen i 2015 vedtok å legge ned viktige demokratiske organer som fakultetsstyrer, til fordel for såkalte fakultetsråd. Disse skal gi dekanen «anbefalinger» i saker som handler om fakultetets overordnede målsetninger. Problemet er at organene kun er rådgivende, og ikke bindende, noe som i prinsippet betyr at dekanene strengt tatt ikke trenger å forholde seg til rådets anbefalinger.

Arkivaren

Historiske skråblikk av Jonas Solgård

FYLLAAAI!

«Uriner, øl- og vindriking (!) og flaskeknusing er ikke festlig», mente direktør Erling W. Wist ved NMH i Universitas i 2000. Bakgrunnen for dette kontroversielle utsagnet var påstått «uønsket atferd blant festdeltakere på Chateau Neuf». Besøkende ved NMH (naboen til Chateau Neuf), skal visstnok ha blitt forstyrret av «ubehagelige og berusede festdeltakere», i tillegg til at det var store mengder søppel på plassen foran Chateau Neuf og NMH. At studenter liker å drikke vet de fleste, men hvem hadde trodd at Chateau Neuf en gang var befolket i midten av mars?

Universitas, nr. 7, 2000

Data er vanskelig

Husker du da du måtte ringe opp via fasttelefon for å få internettilgang? Hvis ikke, fortvil ei. I 2000 skrev Universitas om «Sprikende IT-kurs», hvor man følgelig kunne lære alt fra «nettsurfing til elementær filbehandling». De ulike fakultetene tilbød sågar ulike maskin- og operativsystemer! Den eneste haken var bare at kursene ikke var overførbare til andre fakulteter. SV-studenter måtte dermed ta et nytt kurs hvis de ville ha brukerkonto på MatNat. Og du trodde det var stress med de halvårige passordbyttene i dag?

Universitas, nr. 7, 2000

ILLUSTRASJON: ØYVIND HOVLAND

Når styret så i 2014 vedtok å endre styringsmodellen fra todelt ledelse og valgt rektor til enhetlig ledelse med ansatt rektor og prorektorer, kan det virke som om veien vekk fra demokrati er nøye planlagt. Curt Rice, rektor ved Oslomet, er den første rektoren som ikke er demokratisk eller formelt valgt av ansatte og studenter, men ansatt av et styre ledet av en ekstern styreleder. Både Universitetet i Bergen og Universitetet i Oslo har i motsetning til Oslomet valgt å beholde ordningen med valgt rektor. Det finnes klare ulemper og fordeler med rektorvalg: Det er for få kvinner som stiller til valg, og påfallende lav valgdeltakelse. Men denne ordningen

er likefullt noe av det mest demokratiske vi har ved universitetene. Det er derfor ikke så rart at disse institusjonene også troner øverst når det kommer til et godt utviklet demokrati. Et stalltips, Curt Rice? Bestill en veiledningstime hos UiOs rektor Svein Stølen! Så kan du lære litt om hvordan man gjennomfører demokrati i praksis, for det har du åpenbart ikke peiling på. Tiden er inne for å gjeninnføre demokratisk valgte fakultetsstyrer, og avskaffe dagens svært utdaterte og lite demokratiske ordning med fakultetsråd. Det er ingen skam å snu, Oslomet. NTNU er blant institusjonene

som har gjeninnført fakultetsstyrene etter at ansatte viste misnøye med fakultetsrådsordningen. Og selv om de scorer nokså middels på universitetsdemokrati, ligger de likevel et godt stykke foran Oslomet. I høst mente Curt Rice at det ikke var noe i veien med demokratiet på Oslomet. Nå ønsker han en høring om rapporten. Vitner det om en rektor som endelig har forstått det demokratiske alvoret? Forhåpentligvis. Han har kanskje fått fire nye år som rektor, men det spørs hvor lenge «kongen befaler» varer.

Øyeblikket

av Marthe Thu

Et friskt siste bad i 2018 tas på Orrestranden, en av de mange flotte strendene på Jæren.

UNIVERSITAS

TIPS OSS:
tips@univerisitas.no

UTTEGNERE:
Aleksander Naug
Anna Torst Saatvedt
Solveig Bua Løken

DESKJOURNALISTER:
Jantra Hollum
Jonas Solgård

KORREKTURSJEF:
Thea Rosef

Universitas støttes av Velferdstinget,
som står uten redaksjonelt ansvar.

NYHET

nyhetsredaktør: **Henrik Giæver**
h.s.giaever@universitas.no 986 70 257

Betaler 43.200 kroner for å skrive bacheloroppgave

Stiv pris: Tredjeårsstudentene på maske- og hårdesign mener det hadde vært lettere å godta pengesummen hvis de visste hva pengene gikk til.

Studentene på bachelorprogrammet maske- og hårdesign ved Høyskolen Kristiania bruker det siste semesteret kun på bachelorskriving og praksis.

Semesteravgift

tekst Ina Pettersen Jevne
foto Roar Blåsmo-Falnes

– Dette semesteret må vi legge opp undervisningen vår selv, så jeg skjønner ikke hvem vi betaler til, sier Eline Johanne Arneberg Nicolaysen.

Hun går nå sitt tredje år på studiet på Westerdals institutt for scenekunst, musikk og studio, som er en del av Høyskolen Kristiania. Nicolaysen forteller

at de i løpet av våren skal ha tre undervisningsøkter for å lære om hvordan man skriver bacheloroppgave.

– Men utover det har vi ikke særlig mye, sier Nicolaysen.

Lurer på hva pengene går til

I tillegg til bachelorinnlevering skal studentene også ha en praksisperiode i løpet av semesteret. Nicolaysen forteller at studentene selv har ansvar for å finn egne praksisplasser.

– Vi går jo på en privatskole, så vi vet jo at det koster mye å gå her, sier Nicolaysen.

– Men man lurer jo litt på hva pengene går til, det har jeg tenkt på flere ganger, tilføyer medstudent Rebekka Louise Refsnes.

Refsnes, som også er tredjeårsstudent på studiet, har også reagert på at semesteravgiften er såpass høy det siste året.

– Det kan hende det hadde vært lettere å godta at det er såpass dyrt om vi hadde visst hva

pengene faktisk går til, sier Refsnes.

Hun forteller at hun var veldig fornøyd med både undervisningen og mengden undervisning de første to årene, men at de også forrige semester hadde betraktelig mindre veiledning og forelesninger.

Dyrt materiale

Refsnes reagerer også på at semesteravgiften ikke dekker noe av materialet de trenger til bacheloroppgaven.

70 prosent av oppgaven er praktisk, mens de resterende 30 prosentene er skriftlig.

– Oppgaven er å lage en karak-

ter, en hel person, sier Refsnes.

For å gjøre dette trenger de eksempelvis silikon og skum til å lage masker, og hår til å lage parykker.

– Det blir fort en 5000 kroner bare for å lage en parykk, sier hun.

Man lurer jo litt på hva pengene går til, det har jeg tenkt på flere ganger

Eline Johanne Arneberg Nicolaysen, student ved maske- og hårdesign på Høyskolen Kristiania

materialet.

– Jeg kunne ikke gått det stu-

diet her uten å jobbe, sier Refsnes.

Vil være forutsigbare

Aase Lund Mathisen, studieprogramleder på maske- og hårdesign på Westerdals, forsvaret det manglende opplegget i siste semester med at studieavgiften er beregnet på hele studieløpet samlet.

– De første fem semestrene er vesentlig dyrere enn det studieavgiften tilsier, mens det siste semesteret er noe lavere, skriver hun i en epost til Universitas.

Hun forteller at studieavgiften er jevnt fordelt utover alle semestrene for å gi studentene forutsigbarhet.

På spørsmål om det hadde vært mulig med en annen løsning hvor eksempelvis skolen står for materialet som trengs på utdanningen, skriver Mathisen at dette er noe studentene må betale for selv.

Dette er fargene som splitter OSI

Snart får studentidretten flunkende nye drakter. Men veien dit har vært lang og bitter for flere av OSI-klubbene.

Draktkrangel

tekst Hans Magnus Meland og Frida Nordhus

– Man føler seg litt tilsidesatt og oppgitt, sier Martin Sikkeland, som sitter i gruppestyret i OSI Håndball.

1. november sendte håndballstyret i Oslostudentenes idrettsklubb (OSI) inn en klage til hovedstyret i OSI. I klagen heter det at «OSI håndball stiller seg svært negativ til både prosessen rundt nytt draktdesign og valg av fargekoder på nytt konkurransetøy».

– Overrasket over valget

I juni 2018 ble gruppestyrene invitert til et møte hvor alternativer til leverandør ble presentert. I august ble en leverandør vedtatt på bakgrunn av innspill fra undergruppene i OSI.

Undergruppene består av de forskjellige idrettene som tilhører Oslostudentenes idrettsklubb.

I september sendte hovedstyret ut en skisse av den nye drakten til gruppestyrene. Skissen av drakten hadde fargene sort, rødt, og hvitt – som ifølge osi.no skal være fargene til konkurransedraktene.

Men da et forslag til draktdesign ble vist frem under et representantskapsmøte 22. oktober var fargevalget endret – uten at gruppestyrene var informert på forhånd, ifølge OSI Håndball. I OSI Håndballs klage ble draktene skildret som «burgunderrødt (nærmere brunt), grått og hvitt», i tillegg til den svarte logoen.

– Plutselig snudde hovedstyret og valgte noe helt annet enn hva som ble diskutert på møte-

ne, sier Sikkeland.

Han mener dette er en viktig sak for klubben ettersom det er drakter man skal ha lenge.

– Jeg forstår at ikke hver stemme kan bli hørt ettersom vi er rundt 3000 medlemmer, men det var dumt at hovedstyret bestemte seg for dette alene.

– Uryddig

Kontrollkomiteen i OSI, som har ansvar for gransking av hovedstyrets økonomiske og virksomhetsmessige forvaltning, kom frem til at valget av draktdesign ikke kunne kjennes gyldig. Hovedstyret så seg derfor nødt til å endre fargene på draktene i etterkant av representantskapsmøtet.

OSI Håndball sier til Universitas at de ikke er misfornøyde med det endelige valget av farger, men prosessen som ledet frem til det endelige designet.

Også andre undergrupper i OSI har vært kritiske til prosessen bak utviklingen av nye OSI-drakter.

– Vi synes tanken om å fremstå som en mer helhetlig klubb er god. Men vi har opplevd prosessen som noe uryddig og forhastet mot slutten. Vi skulle ønske undergruppene hadde blitt tidligere informert og i større grad involvert i selve avgjørelsen, sier Stine Merethe Knutsen, leder i OSI Fotball.

Lise Skarstein Jakobsen, leder i OSI Roing, sier at de forstår at dette er en vanskelig prosess for OSI.

– Vi hadde håpet at draktene skulle bære mer preg av synlighet og originalitet. At vi har vært synlige, har vært helt avgjørende for oss som nystartet klubb.

Tatt til behandling

Cecilie Kappelslåen, styreleder i Hovedstyret i OSI, synes det er kult at draktene vekker engasjement i klubben.

– Gruppestyrene får alltid komme med innspill, men ikke alle tilbakemeldinger får komme med

i vurderingen, da det blir altfor omfattende å skulle innfri alle ønsker, sier Kappelslåen.

Hun forteller at grunnen til at OSI har et hovedstyre er at de skal ta beslutninger mellom årsmøtene.

– Det kan være vanskelig for alle idrettene i OSI å bli enige, sier hun.

Hun påpeker også at klagen fra OSI Håndball, samt innvendingen fra kontrollkomiteen, ble tatt til orientering.

– Håndballgruppen syntes det ble en for mørk rødfarge, derfor satt vi oss ned og så på fargevalgene en gang til, sier Kappelslåen.

– Vi falt til slutt på valget til en knæsje rød farge og har fått gode tilbakemeldinger, blant annet fra OSI Håndball, legger hun til.

Lang prosess

Kappelslåen forteller at OSI-lagenes drakter i lang tid har hatt ulike farger og design.

– Dermed satt hovedstyret seg ned for å se på en standard-drakt med farger som alle idrettene våre bruker. På den måten blir vi mer én klubb og alle kan gjenkjenne hvem som er medlem i OSI.

– Vi visste at det ville vekke engasjement og at vi kunne få tilbakemeldinger som både var positive og negative, og det er ikke så rart, da vi er en stor klubb med 4000 medlemmer hvor alle har sine meninger, sier hun.

Kappelslåen bekrefter at det på ledermøtet i oktober ble gitt uttrykk fra undergruppene om at prosessen tok veldig lang tid.

– Drakter er noe man skal ha i mange år. Det er snakk om mye penger og én identitet, sier Kappelslåen.

Etter at klagen er tatt til etterretning mener hun at det er mange fornøyde medlemmer.

Hans Magnus Meland spiller fotball for OSI, men har ikke tatt del i utviklingen av nye drakter.

universitas@universitas.no

FAKSIMILE: OSI

UiO beholder de omstridte SAIH-tierne

Dette er SAIH-tierne

- + En avgift på 40 kroner som frivillig inngår i studentenes semesteravgift
- + 92,10 % av pengene går til arbeid for utdanning og akademisk frihet
- + 7,9 % går til administrasjon og drift
- + SAIH støtter 40 organisasjoner i Latin-Amerika, sørlige Afrika og Asia

Kilde: SAIH

Flertall: Det var kun tre av representantene i Studentparlamentet som stemte mot ordningen med SAIH-tierne.

Studenter skal fortsatt kunne støtte SAIHs arbeid gjennom semesteravgiften, vedtok Studentparlamentet.

SAIH

tekst Gina Grieg Riisnæs og Jonas Solgård
foto Charlotte Førde Skomsøy

Torsdag 24. januar stemte Studentparlamentet ved UiO (SP) ja til å fortsette ordningen med SAIH-tierne (se faktaboks). Bakgrunnen for avstemningen var at administrasjonen ved UiO ønsket å avklare om Studentparlamentet fortsatt vil ha ordningen. Det er SP som bestemmer om det skal være mulig for studenter å gi penger til en organisasjon via semesteravgiften, samt hvilken organisasjon dette eventuelt skal være.

Under avstemningen stemte kun tre av representantene for å

avvikle særordningen helt. Resten stemte for å la den være slik den er.

De såkalte SAIH-tierne er en valgfri donasjon på 40 kroner til Studentenes og akademikernes internasjonale hjelpefond (SAIH). Per i dag er ordningen en del av studentenes semesteravgift. Pengene SAIH får, går til studentbasert hjelpearbeid i hele verden.

Studentenes valg

– Jeg synes det er synd, forteller Reidun Sirevåg, professor i biologi ved UiO.

I Aftenpostens debattinnlegg «Avkoloniseringsideologien truer universitetene», publisert august 2018, tok Sirevåg og en rekke andre professorer ved UiO til orde for at SAIH-tieren burde avvikles. Bakgrunnen for innlegget var den da pågående avkoloniseringsdebatten som oppstod etter at SAIH vedtok en resolusjon om avkolonisering av høyere utdanning. Dette fikk akademikere til å se rødt.

– Med tanke på det SAIH har stått for i avkoloniseringsdebatten, er det synd at UiO ikke tar avstand. De går derimot inn for å støtte en ordning vi ikke synes noe om, utdypet Sirevåg.

Kristian Gundersen, professor i fysiologi og cellebiologi ved UiO, har tidligere kritisert SAIHs støtte om avkoloniseringen av høyere utdanning. Likevel stiller han seg nøytral til Studentparlamentets beslutning.

– Det får studentene bestemme selv. Det er de som betaler, sier han.

S a m t i d i g tror han det er viktig at studenter som er kritiske til særordningen fortsetter debatten.

– Jeg tviler på at det er enstemmig blant studenter om synspunktene til SAIH. De som er uenige får kommentere videre.

– Dette er sosial kontroll

Snorre Andvord Sandberg fra Liberal liste var en av de få som stemte for å avvikle ordningen helt. Han mener at dersom det virkelig er en frivillig sum, kan studenter

selv gå inn og donere på SAIH sine nettsider.

– Vi vil fjerne dette. Det er en grunn til at de 40 kronene står på semesteravgiften. Jeg vil gå så langt som å si at det er en form for sosial kontroll. Det bør ikke stå der, sa Sandberg i sitt innlegg under avstemningen.

Valgfritt

Et stort flertall av representantene var likevel enige i at ordningen fungerer slik den er. Samtidig ble det tatt til orde for å tydeliggjøre at de 40 kronene er valgfrie.

– Alle må få ta sitt eget valg om de vil gi de pengene. Det må bli gjort enda tydeligere i semesteravgiften, mener Karl Henrik Storhaug Reinås fra A-lista.

Dette er Beate Øgård, leder i SAIH, enig i.

– Det er viktig for oss å fortsette med å gi god nok informasjon til studentene om hva SAIH-tierne

bidrar til, og understreke at ordningen er frivillig.

Fornyet tillit

Øgård gleder seg over at Studentparlamentet har valgt å videreføre SAIH-tierne.

– Dette er en av våre viktigste inntektskilder for vårt langsiktige arbeid for akademisk frihet, tilgang til høyere utdanning og internasjonal solidaritet med studenter og akademikere globalt, forteller hun.

– Har dere vært bekymret for å miste støtten fra studentene?

– Nei, jeg opplever at SAIH fremdeles står sterkt blant studentmassen. Det har stormet litt i høst, men jeg opplever at vi fremdeles står støtt som Norges største studentbevegelse for internasjonal solidaritet.

– Føler du at du har fått fornyet tilliten fra studentene?

– Ja, formelt sett har tilliten blitt fornyet gjennom vedtaket fra Studentparlamentet. Dette synes jeg er gledelig, avslutter hun.

Jeg tviler på at det er enstemmig blant studenter om synspunktene til SAIH

Kristian Gundersen, professor ved UiO

pedagog —
studentene

6 av 10

lektorstudenter

er med. Er du?

Send PS til 02014 for å bli medlem
Det er **gratis** og bare fordeler.

Les mer på pedagogstudentene.no

Tilbudsguiden

AVIS

Dagsavisen
Grubbegata 6
Oslo

dagsavisen@kundesenter.com
www.dagsavisen.no
Tlf: 22 99 80 50

50 % studentrabatt på Dagsavisen

KLASSEKAMPEN

FÅ KLASSEKAMPEN TIL STUDENTPRIS:
Fra kun 105,- i måneden.

Se Klassekampen.no/student
eller ring oss på 21 09 30 01.

PRØV GRATIS og uforpliktende
i tre uker ved å sende
SMS: ABO 3381 til 1960.

MORGENBLADET

abo@morgenbladet.no

www.morgenbladet.no
Tlf: 23 33 91 80

50 % studentrabatt på Morgenbladet

Bestill her:
www.morgenbladet.no/student

BOKHANDEL

Haugenbok.no
Kyrkjegata 21
6100 Volda

epost@haugenbok.no
www.haugenbok.no
Tlf.: 700 74 500

Kjøp skolebøkene dine hos Norges
raskeste nettbokhandel Gode rabatter
- Kjøpt, trygt og enkelt!

LEGE

Lei av å vente på legen?

- Studentvennlige priser
- Bred kompetanse
- Drop-in og kort ventetid
- Åpent alle dager

Vi er der når du trenger oss!

Aker Brygge Legesenter
Stranden 89
0250 Oslo

kontakt@akerbryggelegesenter.no
Tlf: 92 300 200

www.akerbryggelegesenter.no

20% Studentrabatt!

LEGEVAKT
Gynekolog
Psykolog/psykiater

allmenn@ckms.no
www.ckms.no
Tlf: 23196040
Sørkedalsveien 10c, 0360 Oslo

MUSEUM

Opplev Popsenteret - et moderne
og interaktivt opplevelsesmuseum
for norsk populærmusikk.

Syng i studio! Studentrabatt

Trondheimsvn. 2 v/Schous plass
Tlf: 22 46 80 20

Se våre aktiviteter og program på
popsenteret.no og fb/popsenteret.

**Her kommer
flere gode tilbud
til deg
som er student**

Søk sommer- jobb nå!

Frysten for å skaffe seg annet enn late dager i sommer nærmer seg med stormskritt. Men hva skal egentlig til for å kapre drømmesommerjobben?

Erfaring og penger: Det finnes ikke irrelevant erfaring, ifølge leder for Karrieresenteret, Gisle Hellsten.

Sommerjobb

tekst Jonas Solgård
foto Marthe Thu

For mange er sommerjobb nødvendig for å få en fot innenfor bransjen som skal gi deg jobb når du er ferdig med studiene. For andre er det en måte å tjene inn de viktige kronene som skal vare ut høstsemesteret.

– «Sommerjobb» var i fjor det mest brukte søkeordet på Finn.no jobb. Så langt i år ligger det fortsatt på topp, sier Kristine Eia Kirkholm, kommunikasjonssjef i Finn.no.

Uvurdelig erfaring

Gisle Hellsten, leder for Karrieresenteret på Universitetet i Oslo (UiO), mener at sommerjobb er viktig både for økonomien og erfaringen, og sier at det finnes få eksempler på erfaring som teller negativt.

– Det kommer an på hvordan du klarer å tolke jobben og hvor-

dan du klarer å kommunisere rundt det etterpå. Dermed er det veldig mange jobber som er relevante likevel. Da koker det ned til ferdighetsperspektivet, sier Hellsten til Universitas.

Han bruker en jobb i Narvesen som et eksempel på et sted som ikke nødvendigvis har noe direkte å gjøre med fagene man tar på UiO, men som fortsatt vil gi deg uvurderlig erfaring i arbeidslivet.

– Man lærer kundebehandling, service, hva det vil si å jobbe i stressende situasjoner, så vel som kveldsvakt, nattevakt og så videre. Man får med seg veldig mye, og man får erfaringer som man ellers ikke ville hatt, sier han.

Samtidig oppfordrer Hellsten på det sterkeste å ta søkingen på alvor.

– Ikke tro at alt ordner seg ved å utsette. Å søke jobb er en jobb, og man må ta det seriøst.

– Lær av prosessen

Kirkholm fra Finn.no sier til

Universitas at mange arbeidsgivere søker studenter som er i profesjonsutdanninger.

– De siste årene har det blitt lagt ut flest stillinger innen transport, logistikk og lager, mat og servering, butikk, salg og markedsføring. I tillegg ser vi at mange arbeidsgivere søker etter studenter som er under utdanning til profesjonsyrker, som for eksempel sykepleiere og ingeniører. Det er med andre ord en god måte å få relevant arbeidserfaring på ved å søke sommerjobb innen det yrket man studerer seg til, sier han.

Selv om det er mange om beinet, mener Kirkholm at man ikke bør bli demotivert av å få avslag.

– Det å søke på jobber er også god trening. Ikke vær redd for å få avslag. Husk at det ofte er mange søkere, og at det ofte bare én som får jobben. Du vil uansett lære noe av prosessen som du kan dra nytte av neste gang du søker.

universitas@universitas.no

Talevansker?

Per Narve Overreins legat for studenter med talevansker ber om søknader fra studenter ved Oslo universitetet.

Det kan søkes på dekning av utgifter i 2019 på inntill 10 000 kr. av ulike typer, for eksempel studie bøker. Tildeling vil skje i løpet av en måned etter at søknad er innkommet.

Søknader sendes på mail til poverrein@gmail.com

SNART SLÅR DE NYE TIPSREGLENE INN: – Tar mer fra de som allerede tjener lite

Nytt skatteregelveverk i servicebransjen gjør at store deler av tipspengene nå vil forsvinne i arbeidsgiveravgift og administrative kostnader.

Lønn

tekst Synne Hellevang og Ina Pettersen Jevne

foto Henrik Follesø Egeland og Charlotte Førde Skomsøy

– Det er tøft å jobbe på restaurant. Tips er med på å gjøre det verdt det, sier Frida Rudbo (28).

Hun studerer markedsføringsledelse på BI, og jobber deltid på TGI Fridays. Før hun startet på studiet var hun restaurantsjef og hadde ansvaret for 25 ansatte.

– Jeg tror mange er provosert av at tips skal gå til avgifter og til kommunen, når den i utgangspunktet er ment som en gave fra gjest til servitør, sier Rudbo.

Hun mener tips er en av hovedgrunnene til at servicebransjen er lønnsomt for studenter, og at man på travle dager kan tjene opptil tusen kroner ekstra på én vakt.

Lite blir mindre: Jørgen Stokke jobber på Brygg bar og sier det føles som at ansatte i servicebransjen blir nedprioritert i samfunnet.

Frustrert: Frida Rudbo mener tips er en av hovedgrunnene til at servicebransjen er lønnsomt for studenter.

Vurderer ny jobb

– Selv har jeg tenkt at jeg kanskje heller skal jobbe med noe annet dersom inntekten blir mye redusert, sier Rudbo.

Hun forteller at tipspenger til nå har blitt fordelt likt på de ansatte etter hvert skift. Men hun er usikker på hvordan de nye reglene vil utføres i praksis da det ikke er noen fasit for alle bedrifter.

– *Hvorfor skal folk gi tips?*

– Jeg mener at gjesten skal ha mulighet til å legge igjen litt ekstra dersom opplevelsen, maten, drinkene og servicen er bra. Det er en boost til de som jobber, og som fortsetter å gjøre en god jobb. Det igjen fører til en god servicestandard, sier Rundbo.

– Jeg synes det virker litt som å ta mer fra de som allerede tjener lite. Det føles ut som vi er ganske nedprioritert i samfunnet, sier Jørgen Stokke.

Han studerer fotojournalistikk på Oslomet, og jobber på Brygg bar i Oslo sentrum. Stokke forteller at tips har kommet godt med på slutten av måneden.

– Jeg synes det blir feil at de skal trekke avgifter fra tipspengene våre, når tips er en gave for god service.

– Bedre rettigheter

Clas Delp, forbundssekretær i Fellesforbundet, mener på sin side at den nye ordningen vil komme arbeidstakerne til gode. Dette fordi tipsen vil være med å danne grunn-

laget for foreldrepenger, sykepenge og pensjon.

– Nå som tips skal regnes som lønn, vil man som arbeidstaker få bedre rettigheter dersom man for eksempel blir syk, sier han.

På tross av at Fellesforbundet er fornøyd med at tipsen skal inn i arbeidstakernes lønn, er det fremdeles usikkerhet rundt hvordan den nye ordningen vil fungere.

– Vi mener at folk skal sitte igjen med det samme i tips som de gjorde før, forutsatt at de betalte skatt på tipsen, fastslår Delp.

Men dersom bedriftene velger å bruke av tips-pengene for å dekke de administrative kostnadene som oppstår ved den nye ordningen, vil det gå utover lønnen til de ansatte.

– Det har blitt reist spørsmål i Stortinget om hvordan dette skal løses to ganger, men ingen har kommet med noe konkret svar på hvordan det skal løses.

Han kan fortelle at de ønsker å gå rettens vei for å få en prinsipiell avklaring dersom dette ikke gjøres i Stortinget, og han er derfor spent på hvordan bedriftene velger å løse dette.

– Det er først når lønnsutbetalingene kommer ut neste måned at vi ser hva de gjør ut av dette, sier Delp.

Byrde på arbeidsgiver

– Vi er imot det nye regelverket fordi det gir en unødvendig stor byrde på

arbeidsgiver, og samtidig gjør innhogget i tips større enn nødvendig, sier Ole Michael Bjørndal i NHO Reiseliv.

Han mener det finnes andre måter å sørge for at det blir trukket skatt fra tips, uten at det trenger å være arbeidsgivers ansvar.

– En stor del av inntekten i tips er lett å spore fordi den blir innbetalt elektronisk. Da vil det også være mulig for skattemyndighetene å etterprøve om det som blir utbetalt i tips også blir betalt skatt av, sier Bjørndal.

universitas@universitas.no

Skatteregler for tips

- + Tidligere har det vært vanlig at arbeidstaker har stått ansvarlig for å rapportere inntekter fra tips, slik at det blir skattet korrekt.
- + Det nye regelverket vil gi dette ansvaret over til arbeidsgiver.
- + Arbeidsgiver har styringsrett over tips, og har anledning til å dekke meromkostninger knyttet til de nye reglene om håndtering og fordelingen av tips.
- + I tillegg til skatt, skal tipspengene nå ilegges arbeidsgiveravgift på cirka 14 prosent, feriepenger og pensjon. Dette påløper også administrative kostnader.

Stryksjokk på «sykepleiernes nasjonale prøve»

Nesten like mange sykepleierstudenter strøk på deleksamen i fjor som året før. Ved Oslomet Sandvika gikk strykprosenten opp nesten ti prosentpoeng.

Strykepleiere

tekst Therese Norum Halvorsen

Sensuren fra nasjonal deleksamen, som ble offentliggjort 28. januar i år, viser at strykprosenten for sykepleierstudiene er uendret på landsbasis med 21,9 prosent i 2018, mot 21,5 prosent i 2017.

Nasjonal deleksamen avholdes årlig for profesjonsutdanningene regnskap og revisjon, grunnskolelærer og sykepleie. Eksamenen kan sammenlignes med nasjonale prøver i grunnskolen, og arrangeres av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT).

Ved flere av instituttene i Oslo øker strykprosenten. Lovisenberg Diakonale Høgskole går fra 10,1 i

2017, til 11,2 i 2018. Diakonhjemmet øker fra 13,9 i 2017, til 21,7 i 2018.

Verst er det for Oslomet Sandvika som øker fra 19,4 i 2017, opp til 28,6 i 2018.

Viktige data

Målet er å skaffe universitetene og høyskolene viktig informasjon om studentenes kunnskapsnivå. Terje Mørland, direktør i NOKUT, opplyser at deleksamen fungerer på samme måte og har samme følger som en ordinær eksamen for studentene. Han forklarer at resultatene som genereres her er svært viktig data for universitetene og høyskolene.

Nasjonal deleksamen kan sammenlignes med nasjonale prøver i grunnskolen. Dette skal gi miljøene grunnlag for utvikling, sier Mørland.

Resultatene av eksamenens sensur bør, ifølge Mørland, brukes til å gjøre undervisningen bedre. Mørland anbefaler institusjonene å dele erfaringer for å

lære av hverandre.

Vi vet at fagmiljøene bruker denne informasjonen og at det jobbes med å forbedre resultatene, men vi skulle gjerne sett at strykprosenten var lavere. Samtidig, hvis vi dykker ned i resultatene, ser vi at det er institusjoner som har fremgang, sier han.

Hva som er årsaken til at så mange stryker, og at resultatet er uendret, synes Mørland er vanskelig å svare på, men påpeker at noe av forklaringen tidligere har vist seg å ligge hos studentene som rekrutteres.

Denne eksamenen kommer i studentenes første semester i studiet, og er historisk sett en krevende eksamen.

– Vi er ikke fornøyde

Unni Hembre, leder for Institutt for sykepleie og helsefremmende arbeid ved Oslomet

Ønsker å senke tallene

Unni Hembre er instituttleder ved Institutt for sykepleie og helsefremmende arbeid ved Oslomet Kjeller, Sandvika og Pilestredet. Hembre er ikke fornøyd med tallene fra storbyuniversitetet, og forteller at de jobber med å få ned

prosenten.

Vi mener vi skal ligge på 10 prosent stryk, eller under. Anatomi, biokjemi og fysiologi er basalfag for utdanningen. Vi synes dette er viktig, og skal jobbe hardt for å få redusert strykprosenten. Vi jobber hardt med å prøve ut nye metoder for undervisning i fagene.

Hvilke tiltak har dere satt inn for å bedre strykprosenten?

Vi har et stort forskningsprosjekt i Pilestredet hvor vi prøver ut tiltak og forsøker å finne ut hvilke metoder som fungerer best, sier hun.

Hembre er ikke videre bekymret for tallene, og mener den uendrede strykprosenten ikke sier noe om kvaliteten på sykepleierutdanningene.

Dette er ett emne på en stor utdanning. Hvis man ser på tallene generelt i landet tenker jeg at denne kunnskapen bør være bedre hos sykepleiere. Men det er viktig å få med at dette er en eksamen studentene tar det første semesteret av en treårig bachelor, så sluttkompetansen i anatomi, fysiologi og biokjemi er større enn det denne eksamenen viser, sier hun.

universitas@universitas.no

Karakter F, NOKUT nasjonal deleksamen

➤ Lovisenberg Diakonale Høgskole:	2017: 10,1 2018: 11,2
➤ VID – Oslo – Diakonhjemme:	2017: 13,9 2018: 21,7
➤ VID Diakonova:	2017: 20,5 2018: 19,5
➤ Oslomet Pilestredet:	2017: 23,7 2018: 22,6
➤ Oslomet Sandvika:	2017: 19,4 2018: 28,6

Kilde: NOKUT 28.01.19 (resultater fra sensur, sykepleierutdanningene i Oslo)

Curt Rice vil erstatte prorektor

Rektor ved Oslomet – storbyuniversitetet, Curt Rice, har besluttet å skrote stillingen som prorektor for forskning, og innfører i stedet to nye stillinger som viserektor for henholdsvis forskning og innovasjon. Det skriver nettavisen Khrono.

Avisen skriver videre at beslutningen skal drøftes under et styremøte i februar. Rice sier til Khrono at han gjør dette for å få en tydeligere nestkommanderende i sin nåværende prorektor for utdanning, Nina Waaler.

Under min egen ansettelsesprosess kom det frem at styret ønsket at jeg skulle ha en tydeligere stedfortreder, sier han. Erik Dahl-

gren, hovedtillitsvalgt i Forskerforbundet ved Oslomet og Marthe Eikum-Tang, hovedverneombud, reagerer overfor Khrono på det de mener er en udemokratisk og lite involverende prosess.

Eikum-Tang går til og med så langt som å si at fremgangsmåten og prosessen bryter med loven, som ifølge henne sier at hovedverneombud og tillitsvalgte så raskt som mulig skal få beskjed om store endringer som vil få konsekvenser for mange ansatte.

Rice på sin side, sier til Khrono at han ikke forstår kritikken, og mener prosessen har gått redelig for seg.

Henrik Giæver

SØK OM MIDLER:

Osloforskning stipend med søknadsfrist 15. februar 2019

Hvem kan søke?

Masterstudenter og forskere som er tilknyttet Universitetet i Oslo

Hva kan du få stipend til?

Arbeid med masteroppgaver eller prosjekter med Oslo-relevant tema

Hvor mye kan du få?

Vanligvis 30 000 kr

Søknadsfrist 15. februar

Søknadsinfo: www.uio.no/osloforskning

— Last ned pensum nå!

Torsdag 31. januar utløper fristen for forhandlingene mellom norske utdanningsinstitusjoner og de store e-tidskriftsforlagene. I skrivende stund har partene ikke kommet til enighet.

Kampen om pensum

tekst Kristoffer Solberg
foto Gina Grieg Riisnes

«Last ned vårens pensumartikler innen 5. februar». Dette er beskjeden som møter studentene ved det samfunnsvitenskapelige fakultet når de logger seg inn på læringsplattformen Canvas. I forrige uke skrev Universitas om de pågående forhandlingene mellom Unit, direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning, og de fire største tidsskriftsforlagene. Partene skulle egentlig hatt en avtale på plass før jul. Dersom de ikke kommer til enighet, står studenter og forskere i fare for å måtte kjøpe tilgang til publisert materiale selv.

Forstår frustrasjonen

Nina Karlstrøm i Unit er en av de som forhandler på vegne av Norge (se faktaboks). Ettersom forhandlingene er pågående kan hun ikke si noe om hvor nære partene står hverandre på nåværende tidspunkt.

– Vi har forståelse for at det kan virke vanskelig for dere på utsiden, men vi forhandler og forhandler nå, sier hun til Universitas.

Karlstrøm forklarer at tilgangen studenter og forskere har nå er del av en såkalt «grace access» som er vanlig ved forhandlinger. Oversatt til norsk er dette «tilgang ved nåde». Hun håper at man vil fortsette å ha tilgang dersom man ikke blir enige om noen fast avtale på torsdag, men at det beror på hvor hvor nær partene er en løsning.

Karlstrøm understreker at dette grunnleggende sett er forhandlinger som dreier seg om en helt ny økonomisk modell for finansiering av tidsskrifter. Hun opplever at det er stor støtte for de norske kravene i universitets- og høyskolesektoren.

– Land som Sverige, Finland og Tyskland har fått til lignende

avtaler nå. Dette kan være med å sikre at norsk forskning blir åpen og tilgjengelig når den publiseres.

NSO støtter kampen

Håkon Randgaard Mikalsen, leder for Norsk Studentorganisasjon (NSO), stiller seg bak de norske kravene og mener at dette representerer en unik mulighet til å kjempe for en mer åpen forskning og publisering.

– Dette er en mulighet til å endre tunge fastgrodde strukturer. Det er tidsskriftene som tvholder på dette, sier han.

Mikalsen peker på at det er bred enighet om kravene som fremsettes, både fra institusjoner, studenter og politisk hold. Han mener også det er riktig å ha en tøff holdning i forhandlingene, og viser til at mykere tilnærminger ikke har fungert tidligere.

– Forlagene har en skyhøy profitmargin, men de stritter imot. De kan ikke ha monopol på publisering av kunnskap.

– Men for den enkelte student kan det få store konsekvenser dersom det blir brudd i forhandlingene?

– Dersom det skjer må institusjonene midlertidig legge til rette for studentene slik at de får tilgang til det materialet de trenger.

NSO-lederen krysser fingrene, og håper at denne kampen som nå tas er et steg på veien mot det han mener er et friere og mer åpent kunnskapssamfunn.

– Dette er noe studenter har kjempet for i mange år, og endelig er det også blitt en av politikerens kampsaker, både på nasjonalt og europeisk nivå, sier han.

Vil tilby alternativer

Håvard Kolle Riis, underdirektør ved Universitetsbiblioteket på UiO, stiller seg bak kravene som stilles fra norsk hold. Han kan ikke uttale seg om forhandlingenes tilstand nå, men dersom

Ikke urolig: Underdirektør ved Universitetsbiblioteket Håvard Kolle Riis er ikke bekymret for at de ikke skal kunne skaffe materiale men varsler at det kan ta lenger tid.

forhandlingene brytes er han klar på at universitetsbiblioteket vil gjøre sitt beste for å skaffe det brukerne trenger.

– Mister vi tilgangen så er det klart at det vil bli et dårligere tilbud midlertidig. Likevel mener vi også det er verdt å være prinsipielle i denne saken. Vi vil prøve å skaffe alt brukerne våre trenger gjennom blant annet fjernlån og artikkelbestillinger.

Kolle Riis mener dette er en krevende situasjon for alle parter, men han er positiv til at europeiske land går i bresjen for krav som kan føre til bedre kunnskapstilgang på lengre sikt.

– Bør bachelorstudenten i statsvitenskap bekymre seg for

om hen får det pensum hen trenger til våren?

– Jeg tror vi stort sett skal klare å levere det studentene trenger, men det kan ta litt lenger tid. Det er sjelden at vi ikke klarer å skaffe noe, men dette er jo avhengig av volum, type materiale og kostnad selvfølgelig, sier Kolle Riis.

Det har ikke lyktes Universitas å få en kommentar fra noen av de store forlagene UiO forhandler med. Springer Nature sa forrige uke at de ikke vil kommentere de pågående forhandlingene.

Dette er de norske kravene

- + Øyeblikkelig åpen tilgang til alle artikler publisert i tidsskrift av forskere knyttet til fellesskapets deltagende organisasjoner
- + Lesetilgang til alle tidsskrifter for deltagende organisasjoner
- + Bærekraftig prismodell, som gjør overgangen til åpen tilgang mulig
- + Åpenhet omkring avtalevilkår

20 ÅR MED VARSLER

Høsten 2018 mottok Kunnskapsdepartementet et varsel om Det odontologiske fakultet. Det er ikke første gang det blir slått alarm.

Tannlegehøyskolen

tekst Jantra Hollum
foto Odin Drønen og Henrik Follesø Egeland

– **Jeg har gått** på do for å gråte ferdig, før jeg går tilbake til pasienten og fortsetter behandlingen.

– **Jeg har begynt** å gå i terapi etter at vi begynte med klinikkundervisning.

– **Instruktører** ignorerer studenter når de trenger hjelp og blir ofte aggressive.

– **Instruktørene** har sine favoritter. Favorittene får ros, ekstra tilsyn og hjelp. Det er definitivt forskjellsbehandling.

Dette forteller tannlegestudenter til Universitas. Gjengangerhistoriene handler om dårlig og upassende oppførsel hos instruktører som arbeider på klinikken ved Det odontologiske fakultet ved Universitas i Oslo (UiO).

Instruktørene beskrives også som autoritære. Studenter forteller om en fryktkultur på fakultetet.

Det hele startet med en anonym bekymringsmelding sendt til Kunnskapsdepartementet høsten 2018. I etterkant har det blitt sendt to gule varsler gjennom Si fra-systemet i 2018, som rapporterer om at noe må forbedres med læringsmiljøet. Det kan være ekskluderende miljø, manglende sosialfaglige tiltak eller forstyrrende oppførsel, ifølge UiOs nettsider. Men historien om varsler ved Det odontologiske fakultet strekker seg over 20 år tilbake i tid.

– Snakk om enkeltepisoder

– Velkommen! Har dere vært her før?

Universitas blir tatt imot i resepsjonen på Institutt for klinisk odontologi ved Det odontologiske fakultet, ofte kalt Tannlegehøyskolen. En antibac-dispenser står oppfordrende midt i det sterile rommet. Studenter i hvite sykehuskitler passerer pasienter, som sitter og venter på behandling.

Tannlegeutdanningen er ikke som alle andre studier. Mens de fleste studenter sitter bøyd over bøkene og pugger til eksamen, får tannlegestudentene i tillegg prøve seg i yrket på studiestedet. I femte semester begynner studentene å behandle pasienter ved fakultetets klinikker.

Mitt arbeidsliv var et rent helvete de siste årene

Hanne Bjørnstad, tidligere ansatt ved Det odontologiske fakultet

Det er i hovedsak hendelser og oppførselen til instruktører på klinikken, studenter har varslet om.

– Klinikkundervisningen er en intens lærings situasjon. Det kan oppstå uønskede situasjoner. Det tror jeg alltid vil kunne oppstå og det må vi bare leve med, men vi forsøker å legge forholdene til rette slik at mulighetene minimeres, forteller Jan Eirik Ellingsen, instituttleder for klinisk odontologi, etter å ha tatt Universitas imot på kontoret sitt.

– Vi har hatt god kommunikasjon med studentene, både toveiskommunikasjon med studentlederne, og så har vi hatt to allmøter, det siste med rektor til stede. Studentlederne føler at vi har tatt dette seriøst og er fornøyde med hvordan vi har behandlet saken, sier han.

Ellingsen påpeker at resultatene av semesterevalueringen fra 2018, som ble gjennomført etter Universitas' saker om miljøet på fakultetet, viser at flertallet av studentene er fornøyde med læringsmiljøet generelt og på klinikken.

– Vi er svært opptatt av at det ikke skal være en ukultur ved fakultetet.

– Hva mener dere at det er da?

– Det har primært vært snakk om enkeltepisoder som har kommet opp. Det har vi tatt på alvor.

I sentrum av den mest omtalte «enkeltepisoden» står Birgitte Moesgaard.

– Ukultur ved klinikken

Oslo, 2009: Det odontologiske fakultet er i medias søkelys.

Dagbladet skriver om en ukultur der professorer og andre veiledere står bak seksuell trakassering, mobbing og hundsing av studenter, stipendiater og ansatte.

Birgitte Moesgaard står frem og varsler om maktmisbruk og seksuell trakassering fra sin mannlige veileder da hun var stipendiat ved fakultetet. Hun forteller også om dårlig arbeidsmiljø og trakassering fra en annen person i samme miljø i hele sin postdoktorperiode fra 2005 til 2008.

Daværende hovedverneombud ved UiO, Mette Børing, slår alarm om seksuell trakassering og brudd på arbeidsmiljøloven ►►

Barneklubben: Når dørene først slås opp, avdekkes en endeløs rekke av tannlegestoler med tilhørende utstyr. Det er rundt femti slike stasjoner på hver klinikk. De ligger tett i tett, og en instruktør har ansvar å følge med på en håndfull studenter.

Det odontologiske fakultet

- + Fakultetet har sine røtter i Norges Tannlegehøyskole, som ble omgjort til et fakultet ved Universitetet i Oslo i 1959
- + Tilbyr bachelorgrad i tannpleie og mastergrad i odontologi
- + Består av Institutt for klinisk odontologi og Institutt for oral biologi
- + Fakultetet tilbyr tannbehandling hos studenter og spesialistkandidater
- + Det odontologiske fakultet er lokalisert på Gaustad og i Geitmyrsveien, ved bussholdeplassen Tannlegehøyskolen

Kilde: UiO

Resultater fra SHoT-undersøkelsen 2018 ved Det odontologiske fakultet:

- + Seks prosent av studentene ved Det odontologiske fakultet oppgir å ha brukt prestasjonsfremmende midler, kun slått av Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og Det samfunnsvitenskapelige fakultet
- + Studentene ved fakultetet rapporterer om UiOs høyeste forekomst av eksamensangst
- + Studentene er minst fornøyd med måten studiet er strukturert på og arbeidsmengden på studiet

1990

Hanne Bjørnstad ber om en samtale med UiO om sin ubehagelige arbeids-situasjon. Den fant aldri sted, ifølge henne.

Jeg blir trist og forbannet over at studenter fortsatt opplever slike krenkelser i dag

Birgitte Moesgaard, tidligere ansatt ved Det odontologiske fakultet

1998

Birgitte Moesgaard varsler om seksuell trakassering fra veileder til helsetjenesten ved Universitetet i Oslo.

2008

Birgitte Moesgaard kontakter hovedvernombud ved UiO. Det odontologiske fakultet blir meldt inn til Arbeidstilsynet, etter et tilfelle av alvorlig mobbing og trakassering.

Omdømme på spill: Instituttleder for klinisk odontologi, Jan Eirik Ellingsen, forteller at fakultetet har tatt varslinger på alvor, men er bekymret for studiets omdømme.

◀ ved Tannlegehøyskolen. I april truer hun med stenging av klinikken.

I en e-post Universitas har fått tilgang på, skriver Børing følgende til lokalt verneombud, administrasjonene ved Det odontologiske fakultet og ved Universitetet i Oslo:

«Det er en ukultur ved klinikken hvor henvendelsene dreier seg om rasisme mot utenlandske studenter, ansatte og studenter som blir tatt med inn på kontoret til [...] og skreket til og krenket på andre måter.

[...] Jeg anser arbeidsmiljøet ved klinikken for de ansatte og studentene som helsefarlig hvis dette får lov til pågå over lengre tid. Klinikken vil bli stengt etter AML § 6-3 punkt 1 hvis forholdene ikke bedrer seg».

Ti år senere, samme problemer
I kjølvannet av medieoppslagene om seksuell trakassering ved Tannlegehøyskolen i 2009, blir en arbeids- og læringsmiljøundersøkelse gjennomført. Mange av studentene kjenner seg ikke igjen i medieoppslagene om seksuelle overgrep og seksuell trakassering. Likevel kommer det frem at 40 prosent av mastergradsstudentene fremhever det samme forbedringsområdet: Trakassering i form av verbalt krenkende uttalelser og nedlatende holdninger fra instruktør eller veileder.

I undersøkelsen blir negativ omtale av studenter i andre studenters påhør og nedverdiggende utsagn om utseende og intellekt løftet frem som et problem. Det er også et problem med tilfeller av

utskjelling under klinikkarbeid med pasienter og andre tilstedeværende.

Rapporten slår fast at dette også går utover fakultetets renomme, ettersom pasienter ikke skal ha ønsket å komme tilbake til klinikken på grunn av instruktørenes behandling av studentene.

Nesten ti år senere dukker de samme beskrivelsene opp igjen. Studentene ved Det odontologiske fakultet rapporterer om de samme problemene i dag, som studentene gjorde i 2009.

Hvorfor varsler fortsatt studentene? Hva har skjedd de siste ti årene?

I 2013 blir det kjent at en ansatt ved Det odontologiske fakultet ble sparket for seksuell trakassering. Dekan ved instituttet, Pål Barkvoll, sa da til Dagbladet at det ikke var snakk om samme sak som oppslagene om Birgitte Moesgaard i 2009.

— **Langt fra nytt**

Universitas ringer Moesgaard ti år etter oppslagene i Dagbladet, og forteller om bekymringsmeldingen som ble sendt til Kunnskapsdepartementet i 2018 og hva nåværende studenter varsler om.

Jeg tenkte: Er det dette jeg skal møte om et år? Jeg må innrømme at jeg ble litt skremt

Katinka Gjerstad, odontologistudent

----- Original Message -----
Subject: Varsel om kritikkverdige forhold ved Det odontologiske fakultet etter Arbeidsmiljølovens § 2-4
From: Mette Børing <mette.boring@admin.uio.no>
Date: Fri, April 24, 2009 12:19
To: [REDACTED]
Cc: [REDACTED]

Det kommer igjen mange anonyme henvendelser til meg vedrørende arbeidsmiljøet på [REDACTED]. Det er en ukultur ved klinikken hvor henvendelsene dreier seg om rasisme mot utenlandske studenter, ansatte og studenter som blir tatt med inn på kontoret til [REDACTED] og skreket til og krenket på andre måter. Det nevnes og at flere har måttet skrive under taushetserklæringer på [REDACTED] kontor. Det meste av hetsingen retter seg mot studentene, men og ansatte og stipendiater. Det virker og svært skadelig for arbeidsmiljøet for de ansatte på klinikken at [REDACTED] opptrer på en slik måte overfor studentene.

Jeg anser arbeidsmiljøet ved klinikken for de ansatte og studentene som helsefarlig hvis dette får lov til pågå over lengre tid. Klinikken vil bli stengt etter AML § 6-3 punkt 1 hvis forholdene ikke bedrer seg. [REDACTED] UiO er pliktige til å gjennomgå HMS opplæring. Det bes oppgitt om [REDACTED] har denne opplæringen [REDACTED]

– Dette er langt fra nytt, sier Moesgaard, som nå er 52 år gammel.

Hun sitter i et hjørne av en folksom kafé, men senker likevel ikke stemmen når hun snakker om det hun opplevde som stipendiat og postdoktor ved Det odontologiske fakultet.

– Min varslingssak handler ikke bare om meg. Dette handler om et system som svikter dem som varsler om lovbrudd, vektlegger Moesgaard.

Hun forteller historier om grovt maktmisbruk fra ansatte ved fakultetet.

– Veilederen min fortalte meg at han og en annen hadde diskutert at jeg var en sånn dame som måtte tas bakfra.

Hun dunker hånden bestemt i bordet, mens hun snakker engasjert om at varslere må få et bedre rettsvern. Moesgaard forteller at det har vært vanskelig å akseptere at varselet hennes ikke har blitt realitetsbehandlet selv etter ti år med varsling til offentlige myndigheter, seks besøk på Stortinget og samtaler med nasjonale politikere om at lovverket ikke fungerer i praksis.

– Jeg har som varsler blitt møtt med mistro, motvilje og stengte dører overalt.

– Et avsluttet kapittel

Universitas har vært i kontakt med Moesgaards tidligere veileder. Han bor ikke lenger i Norge. Han blir overrasket når vi ringer angående Moesgaards gamle varslingssak og sier at han ikke har hatt kontakt med henne på over ti

år.

– Det er lenge siden, og er et avsluttet kapittel. Jeg synes det er en tragedie at hun fortsatt ikke har gitt opp denne saken. Jeg tenkte at vi hadde det veldig greit sammen på Det odontologiske fakultet, sier han og legger til:

– Hun har ingen holdepunkter for det hun beskriver. Det er mange som har sagt at det er ren fantasi, og det tenker jeg også.

– *Hvordan opplevde du miljøet ved Det odontologiske fakultet ved UiO?*

– Jeg opplevde miljøet som veldig bra. Jeg har bare gode minner derfra.

– Helseskadelig miljø

Moesgaard sier at studentene ble snakket nedlatende til i full åpenhet, også da hun studerte fra 1986 til 1991. Rasistiske kommentarer var ikke uvanlig, ifølge henne.

– Jeg blir trist og forbannet over at studenter fortsatt opplever slike krenkelser i dag.

Hun forteller at hun hørte sine egne studenter snakke om lignende tilstander på fakultetet da hun selv var ansatt som postdoktor ved Det odontologiske fakul-

tet fra 2005 til 2008.

– Studentene mine var frustrerte og deprimerte, de ble skjelt ut, ropt og skreket til, måtte ta sovemedisiner og gå til psykolog for å holde ut studiet. Visse personer fra ledelsen ble beskrevet som tyranner og ble beskyldt for å styre nærmest diktatorisk. Jeg opplevde det som et helseskadelig miljø.

Varslet i 1995

Moesgaard var ikke den første som prøvde å si fra på Det odontologiske fakultet. Tidligere tanpleier Hanne Bjørnstad (71) forteller om problemer med arbeidsmiljøet

på fakultetet, som skal ha begynt allerede i 1987 og varte frem til 2001 da hun ble sykmeldt.

I 1987 var Bjørnstad kritisk på et møte om interne forhold på fakultetet, sier hun.

– Det var som å stikke fingeren i et vepsebol.

Etter det begynte en ansatt i samme miljø med uønskede seksuell tilnærming, både fysisk og psykisk, ifølge Bjørnstad.

Hun sier at hun allerede i 1995 varslet

om dårlig arbeidsmiljø, trakassering og mobbing, uten at det fikk konsekvenser for de det gjaldt.

– Mitt arbeidsliv var et rent helvete de siste årene.

Bjørnstad har vært uføretrygdet siden 2008. Hun synes det er tragisk at studenter fortsatt rapporterer om dårlig arbeids- og læringsmiljø ved fakultetet.

– Jeg kan selv huske en episode fra før 1987, hvor jeg som ansatt står ved siden av en kvinnelig student og hennes mannlige instruktør. Han var rasende og skjelte henne ut – i full offentlighet.

Skremt av varslingssakene

Ved Studentenes helse – og trivselsundersøkelse (SHoT) i 2014, var det ingen studenter ved Det odontologiske fakultet som rapporterte om at de ofte opplevde mobbing fra andre studenter eller ansatte.

Men i fjorårets SHoT-undersøkelse svarer betydelig flere at de har opplevd mobbing fra ansatte, i vesentlig høyere grad enn ved de andre fakultetene.

Det er mange som vil snakke om tilstandene ved Tannlegehøyskolen, men få av dem tør å stå frem med fullt navn.

Historiene skremmer Katinka Gjerstad, som er odontologistudent ved UiO. Til høsten begynner hun på femte semester, og skal for første gang ha klinikkundervisning.

– Jeg tenkte: Er det dette jeg skal møte om et år? Jeg må innrømme at jeg ►►

2009

Birgitte Moesgaard melder fra om maktmisbruk og seksuell trakassering til Arbeidstilsynet, politiet og Likestilling- og diskrimineringsombudet. Alle avviser saken, ifølge dokumenter Universitas har fått tilgang på.

Hovedverneombudet ved UiO slår alarm om seksuell trakassering i Dagbladet og truer med å stenge klinikken.

Det gjennomføres en lærings- og trivselsundersøkelse ved Det odontologiske fakultet. Rundt 40 prosent av tannlegestudentene rapporterer om trakassering i studietiden.

DESEMBER: UiO beklager trakassering på Det odontologiske fakultet.

2010

Odontologistudenter går ut i Universitas og sier at de er lei av skandalestempelet etter medieoppslagene om seksuell trakassering.

NOVEMBER: Universitas skriver at Likestillings- og inkluderingsombudet trekker sin kritikk av Universitetet i Oslo og henlegger klagesaken reist av Birgitte Moesgaard.

Sa fra: Birgitte Moesgaard sto frem og varslet om seksuell trakassering og maktmisbruk ved Det odontologiske fakultet i Dagbladet i 2009. Det tok nesten ti år før hun følte at kampen var over.

◀ ble litt skremt, sier Gjerstad om Universitas' saker om varslinger ved Det odontologiske fakultet i høst og i vinter.

Gjerstad gruer seg derimot ikke til klinikkundervisningen. Hun har ikke fått inntrykk av at tannlegestudentene hun kjenner har hatt det dårlig.

– Det er alltid noe som ikke er helt som det burde være på enhver arbeidsplass.

Når hun snakker om tannlegeyrket lyser øynene hennes opp og hun snakker ivrig om tannlegedømmen – som hun ikke skal gi opp så lett.

Bekymret for rekruttering

Selv instituttleder Jan Eirik Ellingsen tror høstens saker om miljøet ved fakultetet hadde påvirket ham som ung tannlegestudent.

– Hvis jeg kun hadde lest oppslagene i Universitas, hadde jeg vært skeptisk. Det er jeg også bekymret for at fremtidige studenter skal være. Oppslagene i Universitas rekrutterer ikke studenter hit, vil jeg tro. Men jeg mener bestemt at det

ikke stemmer overens med virkeligheten, forteller han og utdyper:

– Vårt fakultet holder veldig høy faglig kvalitet og det vet jeg at studentene også verdsetter. Vi har et stort fokus på godt student- og arbeidsmiljø nå. Vi har i stor grad svært dyktige, dedikerte og interesserte instruktører som er opptatte av at studentene skal bli flinke tannleger, samtidig som de har et hyggelig læringsmiljø. Vi har nå i januar mottatt to grønne varsler fra studenter som berømmer kvaliteten og omsorgen til kliniske lærere.

Han forteller at historiene fra tidligere og nåværende studenter har gjort inntrykk på ham.

– Det første jeg tenkte etter oppslaget i Universitas var: Er dette virkelig min arbeidsplass? Er det slik studentene jeg omgås daglig, opplever miljøet her? Noen av instruktørene har nok også tatt seg veldig nær av dette. Jeg har snakket med alle instruktørene om denne saken og gått gjennom rutinene på klinikken nøye. Jeg tror alle har gått i seg selv.

– Har varsler, samtaler eller annen tilbakemelding fra studenter ført til sanksjoner for ansatte?

– Ja, i noen tilfeller.

– Kan du si noe mer om det?

– Jeg kommenterer ikke personalsaker, men på laveste nivå har jeg hatt samtaler med ansatte på mitt kontor.

– I 2013 ble en ansatt ved Det odontologiske fakultet sparket for seksuell trakassering?

– Ja det stemmer.

Dette er det eneste tilfellet, bekrefter Ellingsen.

Universitas har vært i kontakt med hovedverneombud ved Universitetet i Oslo, Hege Lynne. Hun skriver følgende i en e-post til Universitas:

«Det odontologiske fakultet arbeider kontinuerlig og systematisk med arbeids- og læringsmiljøet, i samarbeid med verneombudene lokalt. [...] Som hovedverneombud er jeg trygg på at ledelsen og vernetjenesten har god kontakt i det systema-

tiske og kontinuerlige arbeidet med arbeids- og læringsmiljøet lokalt».

– Tar saken på alvor

Universitas har vært i kontakt med en nåværende tannlegestudent. Hun mener – i motsetning til ledelsen ved fakultetet – at sakene som har blitt skrevet i Universitas ikke er en overdreven fremstilling av forholdene.

– Det har vært flere episoder hvor instruktører har opptrådt på en upassende måte overfor studenter. Dette kan handle om personlige egenskaper eller pedagogisk kunnskap, men jeg tror også det handler om en konservativ kultur som har eksistert på Det odontologiske fakultet fra tidligere tider, sier hun.

Studenter som sier fra om at arbeidsbelastningen blir for stor, blir ikke møtt med forståelse, mener tannlegestudenten.

– Forholdet mellom student og underviser har vært preget av autoritære

Tannlegedrøm: Odontologistudent Katinka Gjerstad har alltid hatt lyst til å jobbe innenfor helsesektoren. – Jeg tror ikke mange er klar over hvor variert tannlegeyrket egentlig er, sier hun.

Forholdet mellom student og underviser har vært preget av autoritære holdninger

Anonym, tannlegestudent

2017

Metoo.

2014

Det odontologiske fakultet mottar to varsler gjennom UiOs Si fra-system.

Likestillings- og diskrimineringsombudet innrømmer at de har gjort en feil i saksbehandlingen og saken til Birgitte Moesgaard blir gjenopptatt, skriver Dagbladet. Saken er ennå ikke realitetsbehandlet, ifølge Moesgaard.

2013

En ansatt ved Det odontologiske fakultet sparkes som følge av seksuell trakassering.

2018

VÅR: Birgitte Moesgaard får erstatning.

VÅR: Studenter varsler om miljøet ved Det odontologiske fakultet i et brev til ledelsen.

HØST: Kunnskapsdepartementet mottar en anonym bekymringsmelding om Det odontologiske fakultet.

VINTER: Det odontologiske fakultet mottar to gule varsler gjennom UiOs Si fra-system.

Høye krav: Tannlegestudentene Universitas har hatt kontakt med de siste ukene, fremhever presset og stresset ved studiet som et av mange hovedproblemer.

holdninger. Det er en slags tanke om at tannlegestudiet skal være hardt, bare for å være hardt. Man blir møtt med en holdning om at det alltid har vært tøft og at det av den grunn ikke er vits i å gjøre noe med det.

Hun synes imidlertid at fakultetet har tatt varslingssakene på alvor, og iverksatt flere tiltak for å bedre situasjonen.

– Kjernen i problemet ligger ikke nødvendigvis kun i et dårlig arbeidsmiljø, men i en overveldende arbeidsmengde på studiet, som kommer til syne i pasientbehandlingssituasjonen og interaksjonen mellom student og instruktør, sier hun.

– Ingen grunn til å være stolt

I april 2018 fikk Birgitte Moesgaard medhold i Oslo tingrett i at hun hadde pådratt seg yrkesskade på grunn av trakasseringen hun var utsatt for på Det odontologiske fakultet og fikk erstatning.

Advokaten hennes, John Christian Elden, forteller til Universitas at han tror

saken til Moesgaard kan danne precedens, altså sette standarden for lignende trakasseringssaker i akademien.

– Jeg håper at andre varslere ikke blir møtt på samme måte som hun ble av ledelsen. Det er mye større fokus på overgrep nå i 2019, og det er bra at Moesgaard gikk foran her.

Rune H. Kristoffersen, juridisk direktør i Statens pensjonskasse, avviste derimot at saken kunne danne precedens. Han sa til universitetsavisen Uniforum at forliket kun gjaldt denne saken.

– Hva er betydningen av at Moesgaard fikk erstatning?

– At samfunnet og universitetet måtte ta ansvaret for overgrepet og ikke Moesgaard selv. Statens holdning var uakseptabel, og det skjønte de bedre sent enn aldri, forteller Elden.

– Hva mener du om Det odontologiske fakultets håndtering av saken?

– Jeg tror ikke fakultetet i etterpåklokskapens tid er stolt av sin behandling av denne saken. Det har de ingen grunn til heller.

Oppfordrer til å varsle

Til tross for at Moesgaard har fått erstatning, sitter hun fortsatt igjen med opplevelsen av at hun har blitt krenket.

– Varlingen har ikke fått konsekvenser for dem som har begått lovbrudd eller misbruker sin makt og stilling til å krenke andre. Det har fortsatt kun fått konsekvenser for meg, sier hun.

Moesgaard kjempet i ti år for å få ansvarlige offentlige myndigheter til å behandle varslingssaken. Hun har vært varig sykmeldt siden 2008. Nå har hun brukt det siste året på å nullstille seg etter rettsforhandlingene og prøve å få avstand til saken. Hun forteller at hun tar hver dag som det kommer.

I kulden utenfor kafeen svarer hun på det siste, men kanskje viktigste, spørsmålet fra Universitas.

– Men, oppfordrer du studenter til å varsle i dag?

Noen lange sekunder passerer før hun svarer:

– Ja, det gjør jeg, men det er ikke helsefremmende å varsle i Norge i dag,

sier hun og legger til:

– Inntil politikerne våre forstår at de må styrke varslervernet, og ansvarliggjøre dem som skal håndheve lover og regler, så er varslere i praksis uten et vern. Det har kostet meg mye å være en varslere, men jeg angreir ikke – og jeg ville sagt ifra igjen.

universitas@universitas.no

Tips oss!

+ Har du tips til denne saken? Ta kontakt med journalisten:

+ E-post: jantrahollum@gmail.com

+ Telefon eller den krypterte meldingsappen Signal: 407 52 780

Veggistrend eller ei, unge er kjøttetere

Veggisbølge? Unge, kvinner og folk bosatt i urbane strøk er mest interessert i vegetarmat. Likevel har unge størst kjøttforbruk.

A-magasinet skriver at flere og flere unge vil kutte ut kjøttet. Likevel spiser de mest.

Kjøttforbruk

tekst Synne Hellevang
foto Charlotte Førde Skomsøy

– Jeg er ikke vegetarianer, for det ser jeg på som litt «hassle», sier Julie Kollandsrud.

Hun er som mange andre på sin alder: Den i veggjengen som alltid foreslår vegetarvarianten på tacokveldene, men vil beholde friheten til å kunne spise kjøtt når hun har lyst på det.

Tall fra forbruksforskningsinstituttet SIFO på Oslomet viser nemlig at selv om det er de unge som er mest opptatt av kjøttkutt, er det også de som spiser kjøtt flest dager i uka.

– Mange av de matrettene som er populære blant unge inneholder storfekjøtt. Samtidig vet vi at kyllingkjøtt er noe unge spiser mye av, sier SIFO-forsker Annechen Bahr Bugge til Universitas.

– Aftenposten har en slagside

Bahr Bugge mener de høye tallene kom som forventet, fordi unge oftere velger bort fisk sammenlignet med eldre. Videre forteller hun at eldre også spiser mer grønnsaker.

Dette overrasker Kollandsrud.

– Det hadde jeg aldri trodd! Tvert imot. Bare av å se på hvor mye kjøtt foreldrene mine spiser, sier hun.

Tallene til SIFO står i kontrast til A-magasinet anslag i reportasjen «Kjøtt har begynt å stinke», som sier at flere og flere unge kutter kjøttforbruket sitt.

– Hva synes du om A-magasinet fremstilling av saken i «Kjøtt har begynt å stinke»?

– Jeg synes Aftenpostens sak har en slagside. De blåser opp det at unge spiser mer vegetarmat, og hevder at mange blir vegetarianere selv om ikke tallene viser det. Det er kun tre prosent vegetarianere, og én prosent som er veganere, sier Bahr Bugge.

Riktignok står det i rapporten at folk bosatt i storbyer er de som er mest interessert i et vegetarisk spisebilde. Den økte interessen for vegetarmat har i all hovedsak ført til flere «fleksitarianere», folk som innimellom gjerne dropper kjøtt, fisk, egg og melk til fordel for plantebaserte produkter, ifølge rapporten.

– Jeg tror folk er lei av å bli satt i bås, og at det skal være så mye fokus og oppmerksomhet rundt kosthold, sier Kollandsrud.

VISSTE DU?

Kun tre prosent av befolkningen er vegetarianere. Kun én prosent er veganere.

Kilde: SIFO

Reaksjoner: Julie Kollandsrud forteller at folk ofte håner eller ler litt dersom hun sier at hun prøver å unngå kjøtt.

A-magasinet: – Vinkler på nyhetspoenget
Redaktør i A-magasinet, Lillian Vambheim, sier til Universitas at de er godt kjent med SIFO-undersøkelsen, da denne og forsker Bahr Bugge er blant kildene som er referert til i saken.

– A-magasinet sak er imidlertid vinklet på hvordan synet på kjøtt har endret seg, spesielt blant unge, kvinner og folk bosatt i byer, forteller Vambheim og legger til:

– I tittel og inngang vinkler vi på nyhetspoenget, det handler ikke om slagside.

Enkelt, ikke alltid best
– Med all kunnskapen vi har i dag om hvorfor vi burde kutte ned kjøttforbruket og hva den ekstreme kjøttindustrien gjør med miljøet, skjønner jeg ikke hvordan noen kan argumentere for at vi skal fortsette som vi gjør, sier journalistikkstudent Pernille Ryen.

Universitas møter henne i Mathallen på Vulkan hvor diskene bugner av utallige varianter skinke, pølser og fenalår.

– Dyr fødes for å slaktes – det er ikke et verdig liv. Det strider meg imot at vi skal akseptere å utnytte dyr på den måten, sier hun.

Etter å ha jobbet en stund i helsekostbutikk ble Ryen veganer. Da hun senere begynte å studere så hun seg nødt til legge om til å bli vegetarianer, mye på grunn av mangel på tid og penger.

Hun sier hun kan se for seg at det er mange studenter som liker tanken på å spise mest mulig grønt, men som ikke helt prøver.

Mathjelpen anbefaler
Dersom du ikke ønsker å gå helt over til å bli veggis, har Mathjelpen noen råd til hva du burde prioritere. Mathjelpen er en organisasjon drevet av klinisk ernærings-

ingsstudenter ved UiO.

– Begrens gjerne inntaket av rødt kjøtt og prosessert kjøtt til 500 gram i uken, noe som tilsvarer to til tre kjøttmiddager og noe kjøttpålegg, sier Martine Villemo Ingebrigtsen, PR- og informasjonsansvarlig i Mathjelpen.

Man kan blant annet erstatte noe av kjøttet man spiser med mer fisk og hvitt kjøtt, eller med vegetabiliske alternativer som bønner og linser.

– Kjøtt fra fjærkre og fisk er ofte også gjerne billigere enn rødt kjøtt og prosesserte kjøttvarer, noe som er godt for studentlommeboka, sier Ingebrigtsen.

Selv om Kollandsrud prøver å kutte ned på kjøttforbruket, er det vanskelig for henne å se for seg en helt kjøttfri hverdag.

– Jeg hadde ikke klart å kutte ut alt kjøtt, fordi leverpostei er noe av det beste jeg vet, sier Kollandsrud.

Julie Kollandsrud, student

universitas@universitas.no

Vane: Pernille Ryen mener at mange kanskje synes kostholdsendringer er vanskelig.

Jeg er en chill veggis, ok?

Ikke visste jeg at livet er så vanskelig for en vegetarianer.

Petit

tekst Stine G. Bergo

Jeg, tro mot min identitet som ung, hvit kvinne fra Oslo, er vegetarianer. Det kan være litt «hassle», ja. Kua settes i bås, og det samme skal jeg gjøre med folk. For verden møter deg i fire typer når du er «semi-planteater». Om du ikke er som studenter flest, som ikke klarer å gi slipp på kjøttbollene i kantina, skal jeg prøve å forberede deg på dem. Det er:

Motstanderen, eller fienden. Kanskje et netttroll, eller kanskje hun på studiet som har lest seg opp på norsk dyrehold og vet (sant nok) at det ikke ligner skrekk-scenarioene fra dokumentaren *Cowspiracy*. Motstanderen vil by til kamp. Hen hater bønner og forsvarer biften som om den var hens favorittbarn. Og du var dessuten i Thailand i jula? Denne asketiske livsstilen har faktisk ikke særlig mye å si i det store og hele. Du får neppe nok næring (spesielt ikke proteiner), og mange har ikke har råd til å leve som deg. Om du nevner Gunhild Stordalen eller ei, vil du og motstanderen tvilsomt forsones. Kjøtt forblir uansett digg og ordentlig menneskemat.

Familien. Dette er den smilende typen som teller ned til ungdomsopprøret (som starta med din humanistiske konfirmasjon) skal avsluttes. Mens de slurper i seg bestemors lapskaus og skotter mot dine kikerter, vil samtalen være om ting som mindfulness, som tanta di har prøvd og likte, og onkel Geir vil si han spiser salat til lunsj på jobben. Familien vil spørre om hvor mett du egentlig blir, og si det er fint at du engasjerer deg.

Daten. Med denne kan det være koselig, og du kan unngå temaet til det er tredje date og dere skal spise middag. Idet du sier «jeg er vegetarianer», vil du se gnisten i øynene slukke og erstattes av det mentale bildet av deg som koker spinatsuppe. Forsøk å framheve at du har spilt FIFA, og ikke at du er en yogi som unnviker deo.

Veganeren. Hen jobber på Røtter eller Kin-sarvik Naturkost, og vil heve øyenbrynene over at du fremdeles spiser egg og honning. Jo, du spør etter havremelk på Uglebo, men møn-sja du ikke en deilig pose smash til gullrekka sist fredag?

Veganeren vil vise at det fremdeles er mange trinn igjen på den moralske stigen, men samtidig gi deg et normalitetsalibi.

Sånn er livet for en vegetarianer, en «dritten i midten» som vil ha det beste fra begge verdener. La oss medsamsvorne fly til et varmt sted, spise grønnkålstuing og Ben & Jerry's til dessert!

DEBATT

debattredaktør: **Selma Joner**
debatt@universitas.no 938 08 470

KJØR DEBATT Hete tips om debatter i andre redaksjoner

Alle må gå pkt. 1

«Studentparlamentet tar en snarvei rundt demokratiet» heter det i Universitetet i Agders (UiA) studentavis Unikum i forrige uke. Studentparlamentet på UiA mangler flere representanter, og har derfor bestemt seg for å ta loven i egne hender og riste litt i demokratiets grunnstruktur: De vil droppe å holde valg blant studentene for å fylle de åpne plassene, og heller selv velge re-

presentanter inn i parlamentet. – Vi vet det er de som ville tenkt at dette er udemokratisk, men det er noe vi må gjøre for at vi skal få et fungerende parlament, sier leder i Studentorganisasjonen i Agder, Benedicte Nordlie. Altså er logikken på UiA at et udemokratisk valgssystem fordrer et fungerende parlament. Men frykt ikke - redaktøren i Unikum vet råd:

Alle må gå pkt. 2

På lederplass i forrige ukes Unikum skriver redaktør Andreas Guthe om det han kaller «kunsten å stemme». Eller mangelen på den, sådan. I lys av den parlamentariske krisen på UiA kan en fristes til å tenke at det kommer på et betimelig tidspunkt. Men den gang ei. I en strabasøs utgreiing tar Guthe oss med til antikkens Hellas for en filosofifeksjon: – Demokratiet har ikke alltid vært like prisgitt som i dag. Filosofiens far, Sokrates, var sterkt kritisk til styringsformen siden stemmeretten til folket ikke nødvendigvis krevde kunnskap, og derfor ikke

garanterte fornuftige svar. Guthe mener Sokrates' fremstilling kan relateres til valgprosesser i vår tid. – Mangel på innsikt i partiprogram og politisk tenkning kan føre til at velgere søker etter enkle svar som appellerer til følelser fremfor gjennomtenkte løsninger. Er dette Guthes omstendelig måte å legitimere studentparlamentets udemokratiske beslutninger? Prøver han å fortelle studentene på UiA at studentpolitikerne vet best? Sjokk. Vantro. Det er i så fall første gang det har blitt sagt.

Ukas sitat:

Førhåpningene om et stressfritt sammenstøt brytes like hurtig og brutalt som et fransk lyntog uten bremsesom deiser inn i en fjellvegg i alpene

Torgeir Holmøy, journalist i Studvest, forteller om angstfremkallende møter med ambisiøse juss-studenter på Universitetet i Bergen.

Ukas tweets:

Mats Johansen Beldo @MatsBeldo
3/3 Å kalle det en «hylllest til seg selv» og «runkering» er direkte respektløst for de som faktisk bruker sin utestemme til å dele. På tide at Redaktøren kryper ned fra sin høye hest og lytter til delegatene ved å anerkjenne deres opplevelser og hjertesaker #LMNSO

#ikkeminredaktør

Heidi Bang @BangHeidi
At de ikke lager sko som blinker når man løper for voksne er et alvorlig problem.

Spoken like a true studentpolitiker.

Gard Otherholm @GOtherholm
Quaresma smeller til med tidenes mest unødvendige rabona på en helt enkel gjennombrudspasning. For en nydelig fyr.

Tenk at det skulle ordne seg for denne gutten :)

Markus Slettholm @Slettholm
Kjære Twitter: Er det vanlig å spise kiwi med skall? Hilsen en høylydt, kranglende og høyst polarisert vennegjeng

Tøff og kreativ bruk av polarisert!

Debattregler i Universitas

Vil du få din mening på trykk i Universitas? Send innlegget ditt på e-post til **debatt@universitas.no**
Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi tar oss retten til å forkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten

Nå må utdanningsinstitusjonene gripe sjansen

Opptakskrav

Andreas Oftedal, leder av Høyres studenter

På en rekke studier er det stor kamp om plassen for å komme inn. På jusstudiet i Oslo er det tilfellet. En firer i fremmedspråk kan være det som avgjør at du ikke kommer inn, selv om du har sekser i alle relevante fag. Problemet er at alle karakterer veies likt, uavhengig av om de er relevante for utdanningen eller ikke. Vi har lenge avgjort hvem som kommer inn på denne måten, men er det slik man får de beste og de mest motiverte studentene?

I den nye regjeringsplattformen åpner partiene for at utdanningsinstitusjoner kan ta i bruk supplerende inntaksformer. Dette er Høyres studenter glade for, ettersom vi lenge har vært for å benytte alternative opptakskrav. Ved å utvide vurderingsgrunnlaget av potensielle studenter, vil kvalitetssikringen ved opptaket være høyere. På denne måten kan også annen kompetanse inkluderes i vurderingen.

Det er ikke alle karakterer fra videregående som er like relevante. At karakteren din i geografi fra første klasse skal hindre deg å komme inn på en utdanning som er naturfaglig orientert er ikke rettferdig, når du har sekser i alle de relevante fagene fra tredje. At mange bruker ett ekstra år på å ta opp fag er ikke

samfunnsøkonomisk lønnsomt. Det burde heller ikke være nødvendig. Derfor mener vi at utdanningsinstitusjonene selv skal få lov å vekte karakterene, slik at de mest relevante er de som har mest å si. I tillegg er studiespesifikke opptaksprøver en god måte å skille klinten fra hveten på.

Motivasjonsbrev er et annet eksempel på alternative opptakskrav. Dette er vanlig praksis ved en rekke av toppuniversitetene i verden. Det viser kandidatenes refleksjoner rundt eget studievalg og man får vist noen menneskelige sider utover det tallkarakterene tilsier. I tillegg vil det gi en høyere terskel for å søke om studieplass, noe som i seg selv fremprovoserer refleksjon.

Kandidatintervju kan gi opptakskontoret et personlig inntrykk av potensielle studenter, og gjøre at personlige egenskaper tas med i vurderingen. I visse

yrker er mellommenneskelige relasjoner en viktig del av arbeidet. Både i lege- og lærerstudiet bør en slik tilnærming være aktuell.

Høyres studenter oppfordrer utdanningsinstitusjonene til å ta i bruk den muligheten regjeringsplattformen nå åpner for. I våre øyne er motivasjonsbrev, opptaksprøver og kandidatintervju supplement som bør vurderes, særlig på studier hvor menneskelig kontakt er en sentral del av yrket. Ved å øke kvaliteten på opptaket, vil man også øke kvaliteten på studiet.

Ved å øke kvaliteten på opptaket, vil man også øke kvaliteten på studiet

Rettspraksis til folket!

Rettspraksis

Bjørn Winquist, medlem i Rødt Oslo Studentlag

Forrige uke anket Rettspraksis.no saken sin mot Lovdata til Høyesterett. Kort fortalt går saken ut på at folka bak Rettspraksis.no publiserte 44.000 høyesterettsdommer åpent og gratis på sine nettsider i fjor. Mange av disse dommene var hentet fra Lovdatas databaser og førte til at Rettspraksis.no ble saksøkt og måtte stenge nettsidene sine. Siden da har saken gått sin gang i domstolene. Uavhengig av hvordan saken ender, så løfter det en viktig debatt.

Lovdata er en privat stiftelse som publiserer lover, dommer fra domstolene og annen rettslig informasjon. Lovdata har en viktig funksjon i samfunnet – faktisk så viktig at en lov eller forskrift i praksis ikke er kunngjort før den er publisert hos Lovdata. Alle lovene og høyesterettsdommer fra det siste året kan leses på gratisversjonen, men skal man ha tilgang til eldre rettspraksis må man forbi en betalingsmur som koster i underkant av 9000 kroner årlig. Dette er informasjon som er helt nødvendig for å forstå

hvordan lovverket fungerer. Når dette gjemmes bak en betalingsmur fører det til at store deler av Norges befolkning er stengt ute fra å forstå de lovene som bestemmer over dagliglivet vårt. Rettspraksis fra domstolene er offentlige dokumenter og burde av den grunn ligge åpent, fritt og lett tilgjengelig for de som skulle ønske eller ha et behov for å få tilgang til det.

Dette er informasjon som er helt nødvendig for å forstå hvordan lovverket fungerer

Heldigvis finnes det en enkel løsning på dette problemet. Grunnen til at Lovdata er en betalingstjeneste er at den skal være selvfinansierende og må skaffe inntekter på egenhånd. I 2017 hadde Lovdata ca. 40 millioner kroner i inntekter og like mye i egenkapital. Dette er kostnader som heller burde tas av fellesskapet over statsbudsjettet, slik at hele befolkningen får tilgang til viktige offentlige dokumenter, fremfor at bare de som har råd til å betale får tilgang. For

prisen av en stortingstunnel kunne vi ha finansiert gratis Lovdata i 57 år fremover. Det er en pris det er verdt å betale for å sikre mer åpenhet. Dette er viktig for å skape åpne prosesser og gjennomsiktighet i statsapparatet, noe som er helt avgjørende for at folk skal ha tillit til at ting går skikkelig for seg. Alle partier som er opptatt av rettsikkerhet og åpenhet burde være villige til å stille seg bak dette.

FORSKERINTERVJUET

– Det skal mye til før barn tar skade av noe

Selv om han er godt voksen er det ingenting som opptar Henrik Daae Zachrisson mer enn barns første år.

Barnehage

tekst Jonas Solgård
foto Marthe Thu

– Barnehage beskytter på mange måter den negative effekten av at familien får dårligere råd, i tillegg til å fungere som en buffer for noen type atferdsvansker.

– Men er det noe sannhet i myten om at barn tar skade av å ikke være i barnehagen?

– Nei, det vil jeg ikke tro. Det skal mye til før barn tar skade av noe. Men for mange barn kan det være en fordel å være i barnehagen.

Når Universitas møter Henrik Daae Zachrisson er det liten tvil om hva han forsker på: Hyllene over pulten på kontoret hans domineres av bøker om barns psykologi og utvikling.

– Mesteparten av min forskning handler om konsekvenser av sosial ulikhet, fattigdom og effekten av barnehage for barns utvikling, forklarer han.

Zachrisson er professor på Institutt for spesialpedagogikk ved Universitetet i Oslo. I tillegg til å se på atferdsvansker hos barn, har han også forsket på språkutvikling og betydningen av barnehage for ett og toåringer.

– For det første er det et viktig tema, og forskningen jeg gjør får en konsekvens for politikktutformingen i Norge. Jeg er en av mange som bidrar til å gi et godt informert grunnlag som kan legge til rette for at barn kan utvikle seg best mulig, sier han og legger engasjert til:

– Som forskningsfelt er det veldig spennende, fordi det er der mange forskjellige fagfelt møtes.

Onsdag reiser Zachrisson til Danmark for å holde foredrag om sosial mobilitet, og hvordan det henger sammen med hva som skjer på barnehagenivå. Han sier det er viktig å ha to ting i bakhodet når man snakker om nettopp sosial mobilitet.

– Når økonomer snakker om sosial mobilitet, snakker de ofte om å bevege seg fra laveste inntekt til høyeste.

Men ifølge Zachrisson finnes det også en annen måte å tenke sosial mobilitet: Er valgene du har tatt i livet løserevet fra dine foreldres bakgrunn? Når vi tenker på de vekstmulighetene som er i barnehagen, hvor målet er at barnet utvikler «hele seg», ikke bare skolespesifikke ferdigheter, kan vi tenke at barnehagen bidrar til sosial mobilitet langs andre akser enn vekst i inntekt.

Forsker på barns læring: Henrik Daae Zachrisson mener barnehagen fungerer som en buffer for noen type atferdsvansker.

– Du tar deg selv i bruk, og flytter deg ut av den rammen som er mest forventet der du er, sier han, og fortsetter:

– Hvis du kommer fra en arbeiderklassefamilie, eller en familie hvor mor er uføretrygdet og far er arbeidsløs, kan du velge å bli kunstner. Dette kan være et brudd med de sosiale forventningene hjemme. Selv om dette ikke flytter deg høyt opp på inntektssiden, kan det fortsatt være et uttrykk for sosial mobilitet.

Forskning på denne typen langtidskonsekvenser av barnehage er en mangelvare, både i Norge og andre land, sier professoren.

– Men det vi vet ganske sikkert er at barnehager med god og kvalifisert bemanning fremmer barns læring, og bidrar til noe sosial mobilitet, i tradisjonell forstand.

– Er det sånn at barn fra fattige familier er de som har flest atferdsproblemer?

– I gjennomsnitt har barn fra lavinntektsfamilier litt høyere forekomst av atferdsvansker. Til dels en del større forekomst av atferdsvansker og psykiske vansker enn barn fra høyinntektsfamilier. Når det er sagt er det ganske mye variasjon rundt det gjennomsnittet. Men,

lav inntekt medfører for mange familier ekstra stress og belastninger som kan gi seg slike utslag.

Selv om Zachrisson er fornøyd med hvor stor plass forskningen har i politiske spørsmål, minner han om at ingen forskningsresultater blir brukt uten at de er godt gjennomførte.

– Å flytte forskning inn i politikk tar tid og det er mange aktører som er med; det er mange forskere som må levere ting. Man skal aldri drive politiske beslutninger basert på kun ett forskningsresultat. Man må ha en kumulativ base av kunnskap. Vi ser at det fungerer rett som det er.

Han er heller ikke i tvil om at forskning har en positiv effekt på politiske beslutninger.

– Det finnes eksempler der politikere kunne vært mer lydhøre. Men de store reformene som har skjedd har vært drevet dels av et samfunnsbehov og en politisk ideologi, men i økende grad også informert av forskning. Det beste eksempelet på dette er gratis kjernetid for barnehager, forteller han.

ANMELDELSER

anmelderredaktør: **Frida Fliflet**
anmeldelser@universitas.no 472 58 512

Teater:

Se filmen i stedet!

De urørlige

Hvor: **Centralteatret**Regi: **Birgitte Victoria Svendsen**Med: **Anders Hatlo, Modou Bah, Filip Bargee Ramberg, m.fl.**

FOTO: GISLE BJØRNEBY

«De urørlige» byr på en lattermild teateropplevelse. Derfor er det synd at vi har sett det før, bare ti ganger bedre.

Centralteatrets «De urørlige» er basert på den prisbelønte franske filmen «The Intouchables». Historien handler om 42 år gamle Philippe som kommer utfør en ulykke og blir lam fra nakken og ned. Philippe, som er en velstående og aktiv mann, blir helt avhengig av hjelp fra menneskene rundt seg. Han ansetter unge, halvkriminelle Driss, som nettopp har sluppet ut av fengsel. Alt er duket for sterke følelser og rørende øyeblikk – som dessverre aldri kommer.

Det virker nemlig som den originale his-

torien har blitt tolket som en komedie, hvor målet er å sjarmere publikum til latter. Hovedpersonenes ulykkelighet og håpløshet, og de store kontrastene mellom de to, får man lite innblikk i. Dessverre er det nettopp disse elementene som er grobunn for all humor og sjarm i historien. Når vi ikke forstår Driss' trøblete bakgrunn, og ikke får se Philippes elendighet, ender dette opp med å bli en tullete historie om en handikappet mann i rullestol, og hans småfrekke og vitsete hjelpepleier. Det er sikkert en hyggelig historie, det, men ikke en historie

man vil betale 300 kroner for å se på teater.

Heller ikke kreativiteten har fått fritt spillerom. Filmen følges slavisk, og replikkene er stort sett kopiert og limt inn. Man kan i grunn ta med filmens norske undertekster og lese dem parallelt opp gjennom stykket. Det er en stor ulempe for karakteren Driss, spilt av Modou Bah, som må forholde seg til et unaturlig manus. Ellers spiller han godt. Han har en smittende latter og god innlevelse, men når han skal uttrykke seg med «ghetto talk» blir det påtatt og kleint. Man spenner seg femte gang han roper «mann!», og vrir seg i stolen når han for sjette gang skriker «come on!».

Heldigvis ser vi mange gode skuespillerprestasjoner underveis. Philippe, fint spilt av Anders Hatlo, beveger seg ikke en eneste

gang fra nakken og ned i løpet av de nitti minuttene på scenen. Det fortjener en applaus i seg selv. Publikum bryter også ut i latter ved flere anledninger, mye på grunn av de trygge og vittige karakterene. Det er forfriskende.

Likevel savnes de gode dramatiske scenene man får servert i filmen. Man savner Philippes grene grynt og Driss' oppriktige slappe holdning. Man savner den gode kjemien mellom de to, og man savner det som føles oppriktig og originalt.

Så, nå lurar kanskje du som ikke har sett filmen: «Men hva med meg, hvordan er forestillingen sett med nye øyne?»

Svar: ikke bra nok. Se filmen.

Maria Støre

anmeldelser@universitas.no

TV-serie:

Humor under alles

I stedet for rungende latter, blir «Henrik Uber Alles» liggende mest å slure ved et lunkent smil.

Henrik Uber Alles

Hva: **Humorserie**Hvor: **TV3**

Henrik Thodesen har hovedrolle, idé og manus i «Henrik Uber Alles». På en knivsegg mellom fiksjon og virkelighet viser serien livet hans: En vaklende komiker som kryper til Uber-korset for å få endene til å møtes. Er det faktisk Thodesen selv, eller spiller han en karakter? Det er et forstyrrende element at serien ikke er langt nok unna realiteten til å være søkt, og at det er for rigga til å fremstå ekte. Forsøket på humor faller dermed mellom to billige stoler.

Kleine situasjoner skildrer en skarve komikers streben etter livets rett. I starten får

man et innblikk i Thodesens lukrative situasjon, nemlig at han i mange år har hatt «kanalkontrakt». Thodesens komikerkollega, Henrik Farley, forklarer i serien at dette betyr at «du fortsatt får penger, selv om du ikke gjør noe på TV som er gøy». Eller som Lars Berrum føyer til, «du blir betalt av kanalen for å chille». Og her går det troll i ord. Kontrakten oppløses, men det er fortsatt ikke noe gøy.

Hallgeir fra «Luksusfellen» dukker opp og ber Thodesen om å skaffe seg en høyere inntekt, og hjemsøker ham med strofer som «er nå dette så lurt?», når han skal til å kjøpe noe. Som seer blir man pinlig berørt av Thodesen som sliter med å leve av å være morsom. Hovedkarakteren fremstår stakarslig på samme måte som «Luksusfellen»-folka – man får litt lyst til å skru av, litt lyst

FOTO: TV3

til at det skal gå bra.

På TV3 klarer Hallgeir å redde mange, men ikke denne serien. Den eneste fremdriften «Henrik Uber Alles» har, er de få kilometerne bilen legger bak seg når Thodesen er Uber-sjåfør. Litt interessant er det å følge den såre, underliggende problematikken om at alle vennene får det til, bortsett fra Thodesen. Her er det noe trist, småsjarmende og sant. Essensen blir rådet Jonas Kinge Bergland gir sin venn Thodesen:

«For støgg til å jobbe på Joe and the juice. Få deg en vanlig jobb».

Serien fungerer ypperlig som virkemiddel for å få unge til å la være å bli komikere. Hvorfor ser man på humor? For å le. Ler jeg? Nei. Hva gjør jeg? Jeg trekker smått på smilebåndet og sjekker hvor lenge det er igjen av episoden.

Therese Norum Halvorsen

anmeldelser@universitas.no

Bok:

Som å smuglese andres dagbøker

Nora Lindblad debuterer med en dristig novellesamling fylt med unge kvinners tankestrømmer.

Det er deilig å vite at du ikke er alene om å ha bisarre tanker og følelser. Nettopp dette sitter man igjen med etter å ha lest noen av novellene til debutant Nora Lindblad. Det er som å smuglese andres personlige dagbøker, der man deler hemmeligheter og tanker som man ikke engang vil si til sin bestevenninne.

I *Hold heisen* møter vi tolv usikre, sterke, selvstendige og kåte unge kvinner som prøver å ta et oppgjør med seg selv. Og du trenger ikke lese mange setninger før du blir dratt inn i tankeuniverset til karakterene. En får blant annet vite hva som egentlig foregår inni hodet til en ung kvinne under oralsex med en fyr hun egentlig burde holde seg unna. Eller hvordan det er å miste rollen som pappas lille prinsesse.

Kvinnene vi møter har totalt forskjellige utfordringer som mange nok kan kjenne seg igjen i – enten det er å akseptere situasjonen man er i, bli et bedre

Hold heisen

Hvem: [Nora Lindblad](#)

Forlag: [Cappelen Damm](#)

menneske, eller rett og slett bli voksen. Noen av novellene er mer forglemmelige enn andre: «Kjøttbollene» blir nesten litt kjedelig, spesielt etter å ha lest «Under teltduken», som virkelig får deg til å åpne øynene. Her er det flust av juicy detaljer som gjør det vanskelig å legge fra seg boka.

Lindblad bruker korte setninger og mye handlingsreferat, men en god dose bevissthetsstrømmer gjør alt mer levende: «Jeg fikk lyst til å dytte han inn. Det var bare en tanke jeg fikk. Se flammene smelte huden og spise opp håret.»

Den lille novellesamlingen gir god innsikt og forståelse av situasjoner man ikke nødvendigvis har opplevd selv. De vil få deg til å fnise, rødme, og ikke minst få dårlig samvittighet overfor hovedpersonenes likegyldighet over beslutninger de tar. Lindblad har rett og slett skrevet en novellesamling som er så fengende at selv folk som vanligvis ikke leser skjønnlitterære tekster vil ha glede av dem.

Vibeke Johannessen
anmeldelser@universitas.no

Plate:

Endelig godt nytt fra vestfronten

Kompromissløs drømmemusikk som du ikke vil våkne fra.

«Melodaze»

Band: [Misty Coast](#)

Plateselskap: [Brilliance Records](#)

det Orions Belte, trakterer dem som om det er det siste han gjør. Det er hardt og rytmisk, og kunne selv uten resten av instrumentene klart seg bra på en instrumentalplate. For alle oss som syns den sterile EDM-musikken burde fades ut med 2010-tallet, så er Misty Coasts nye langspiller definitivt en mulighet til å hamre spikeren i den kista.

Et av albumets beste låter er «Loophole», som setter to streker under at dette er drømmerock på sitt beste. Gitarist Richard Myklebust har virkelig fått lov til å boltre seg i gitareffektkassa. Hva naboene i denne Berlin-leiligheten må ha tenkt da to bergensere setter i gang

med å vri både basser, gitarer og vokaler til mikrofonenes bristepunkt er uvisst. Ikke én låt høres lik ut, likevel høres alt mistenkelig ut som Misty Coast.

Selv om ikke refrengene sitter helt etter første gjennomlytting, er «Melodaze» så bemerkelsesverdig bra at undertegnede setter den på én gang til. Og til alle bookingagenter der ute: Denne bergensduoen trenger en større scene å boltre seg på. På tide å plukke vinterens frukter og la de modne så festival-sommeren kan bli god. Sees på Blå i mars!

Philip A. Johannesborg
anmeldelser@universitas.no

Universitas anbefaler

(følg spillelista på spotify)
Frida Fliflet, anmelderredaktør

Afraid of water – Blood command
for et driiiiiv

Gold – dePresno, Liv Dawson
slick og småfunky

Mañana – Joddski, Salvador, El Axel
sør møter nord og det er ganske gøy

Runaway girl – Kakkmaddafakka
endelig litt fart i sakene igjen!!

Kulturkalender uke 5/6

Foreningsdagen UiO	31/1	Oslo vinfestival	1-3/2
Vennelaus i storbyen? Studentforeninger er din beste venn! De leder nemlig ofte til helt vaskeekte venner. UiO tar SOSIALT ANSVAR og fører mennesker som liker de samme tingene sammen! Nesten som Tinder, bare i levende live. Frederikke på Blindern, kl 11, gratis		En hel helg!! Masse folk!! Masse vin!! Dette kan ikke gå galt!! Stranden 1, kl 10 – 20, sjekk oslovin.no for priser	
Sitt og lytt	31/1	Samisk uke: Veiviseren	4/2
«I en travel hverdag kan det være godt å sette seg ned og bare lytte», sier Deichman-ske. Damn right. Bibliotekarer finner den beste litteraturen og leser høyt – én time med bare pust i bakken, ingen skjerm, inget mas. Takk, og kjeme. Deichman hovedbiblioteket, kl 17, gratis		Verdens første samiskspråklige film, som skaffet landet vår andre Oscar-nominasjon. Denne mandagen viser Cinema Neuf Nils Gaups mesterverk på 35 mm (den varer for så vidt i behagelige 82 minutter). Chateau Neuf (Lillesalen), kl 19, kr 40/60,–	
Dance on, dance off	1/2	Ung i Operaen: Billy Budd	5/2
To dansere med null teatererfaring, to teaterimprovisatører med null danseerfaring. Publikum bestemmer hva som tolkes. En opplevelse «du sent vil få av netthinnen», som de ærlig og ydmykt sier selv. Det andre teateret, kl 19, fra kr 140,–		Operaens «Ung i Operaen»-prosjekt har reddet mang en høykulturell student med lavkulturell lommebok. Denne gangen er det britten Benjamin Brittens Billy Budd (1951) som settes opp. Som de selv skriver: «På scenen står 75 barske menn klar til å fortelle om livet i en ubåt.» It's a yes from me. Operaen, kl 19, kr 150,–	

Gunhild Tveiten, journalist i Universitas

Ukas anbefaling

Det er makt i de foldede hender

Hvem: [Alle drankere](#) Hva: [Sørlandske venner](#) Hvorfor: [Unngå hangover](#)

Helga er over og blåmandag står for dør. Et vagt minne av dunkende bass, gjæret vin og svette kropp er det eneste du har igjen fra de siste 48 timene. Kroppen føles tung og halvveis til hundre år, selv om du kun er i startfasen av voksenlivet. «Jeg skal aldri drikke alkohol igjen...» er klisjeen alle

forteller seg selv – men fortvil ikke! Det finnes en løsning, og den er ikke vanskelig. Det eneste som skal til er å få seg sørlandske (pinse)venner. Hver eneste gang du prøver å ta opp flaska vil de se stygt på deg. Med dømmende blick som sender deg til helvete er ikke alkoholen like fristende.

Synne Hellevang, journalist i Universitas

Ukas advarsel

Tenke sjæl

Hva: [SoMe-trender](#) Hvor: [The gram](#) Hvorfor: [Vær litt original da](#)

Kapasitet til å tenke originale tanker skal være noe av det som skiller oss fra dyrene. Dagens sosiale medier er et sterkt bevis på akkurat det motsatte. Så fort det dukker opp en emneknagg med ordet «challenge» løper instasauene målrettet mot feeden din. Først og fremst, la oss alle bare innrømme hvor

jævlig avhengig vi er av sosiale medier. De fleste er det, ingen grunn til å argumentere mot. Men ingenting er verre enn når vår elskede Instagram blir infiltrert av gamle barneportretter eller usynlige treningsresultater. Hva er vitsen? SoMe-trender er som trender flest: forferdelig kjedelige.

Death and taxes

I ukas Universitas kan du lese om det nye skatteregelveket i servicebransjen, som vil sluse store deler av tipspengene inn i arbeidsgiveravgift og administrative kostnader. Studentene raser, og flere vurderer å skifte jobb. Marcus Kolberg i Fellesforbundet mener på sin side at den nye ordningen vil komme arbeidstakerne til gode. Dette fordi tipsen vil være med å danne grunnlaget for foreldre-penger, sykepenger og pensjon. – Vi har et ordtak i Fellesforbundet: Norge ut av NATO, Oslo ut av Norge, tipsen inn i lønna, Kristjánsson ut av Klas-sekampen, frihet under ansvar og ingen jenter i klubbhuset, sier Kolberg mens han røyker fem sigaretter på én gang. Kommunikasjonsrådgiver Ingeborg Pengesekk i Skatte-etaten stiller seg uforstående til studentenes kritikk. – Kan de ikke servere kake?

Ukas studentvin

HÆHÆHÆ, TOK DU DEN?! Jeg ønsker å male et bilde av noe som skjer (kanskje) hver eneste dag. I hvert fall hver helg, eller annenhver onsdag. Folk går sammen, de forteller gode historier, kanskje spiser de noe lekker ost, bryter brød, spiser oliven med tannpikere uten mintsma-k, og viktigst – de drikker vin. Rødvin! Ah! Det er deilig. Rødvinen de drikker i dag er fra Sør-Afrika. Nelson Mandela, sier de! Vuvuzela! Du skulle ikke tro stemningen kunne bli stort bedre, før noen utbryter, med lat-teren langt oppi nebbet: Goats do room?!

Tok du den?! Jeg er sikker på at man kan si «tok du den» med cirka samme tonefall på alle verdens språk. Triumferende og lattermildt. Det er en fin ting, men kan-skje mest av alt en litt teit ting. Vinen er heldigvis like lett som stemningen denne kvelden, myk og avrundet, alt er lov, og viktigst – det er lov å være litt tulling. Goats do room, liksom! Tok du den?!

Vinvurderingen skjer i samråd med redaksjonen i Universitas.

Fairview Goats do Roam
Pris: 122,90 kroner
Land: Sør-Afrika
Alkohol: 13,5 prosent

Mathias Gravdehaug,
vinanmelder i Universitas

– BEEN THERE, DONE THAT

Forrige helg kom nyheten om at Khrono skal bli nasjonal «student»-avis, i hvert fall ifølge NRK. Men da Bjarne fra NSO ringte for å ta en prat med stjernestudenten Tove Lie, som er redaktør i Khrono, hadde hun ikke spesielt lyst til å være med på leken.

(ring, ring)
– Hei, snakker jeg med Tove Lie, redaktør i Khrono?
– Ja, det gjør du.
– Så bra. Jeg heter Bjarne og ringer fra NSO.
– Ja, hei.
– Vi har en liten intern kåring av Norges superstudent, og da er jo du naturlig nok en sterk kandidat. Du har jo fått til så mye som student, du er redaktør i Khrono og nå skal dere bli nasjonale!
– Jeg er nominert til Norges beste student? Haha, det er en stund siden jeg studerte da. Vi er heller ikke en studentavis.
– Dere er ikke dét, NEI! Hmmm.

Uansett: hvor mange nuddelmid-dager har det blitt denne uka?
– Jeg spiser ikke nudler.
– Men det er digg å endelig ha fått storstipend, da.
– Ja, det er sikkert digg for stu-dentene, det.
– Dere skal blant annet utvide til UiB. Betyr dette da at dere skal flytte inn i Media City?
– Ja.
– Så dere har altså lyst til å gjøre Språkrådet enda mer sinte?
– Ja, ikke sant. Det er jo ikke vi som gjør Språkrådet sinte, da.
– Jeg leser på Khrono i dag at dere har skrevet om studenter på Uni-versitetet i Stavanger som følger seg

lurt. Jeg trodde ikke NTB dekket vestlandet?
– Øøø... hva mener du?
– Nei, altså jeg ser jo at dere har en del siteringssaker. Men da har jeg sikkert tatt feil.
– Ja, da burde du kanskje lese en annen «studentavis».
– Vil du vurdere din stilling som voksen-medias svar på Runa Fjellanger?
– Hvordan da, vurdere min stilling? Jeg syns Runa er en bra redaktør i Universitas.
– Den er grei. Nå har du vært med på Vi spør.
– Ja, jeg skjønte det. Been there, done that.

QUIZJYPLINGENE

1. En av årets ti deltagere i Melodi Grand Prix ble nylig nektet innreise til USA. Hva heter personen?

2. Hvilken forfatter, kjent for romaner som Drømmefakultetet (2006) og Darling River (2010), er for tiden aktuell med Kjærlighetens antarktis?

3. Hva får du om du bestiller «cozze» på en italiensk restaurant?

4. Hva kalles den tradisjonelle førvitenskapelige helsefilosofien, som er utviklet på det indiske subkontinentet?

5. Hva er den kjemiske formelen for bord-salt?

6. Hvilken del av kroppen har det latinske navnet «sternum»?

7. Hva er det tidligere navnet på Vietnams største by, Ho Chi Minh-byen?
8. Hvilke to søramerikanske land har ikke kystlinje?

9. I hvilket tiår fant følgende hendelser sted: NRK blir grunnlagt, i Tyrkia byt-ter Konstantinopel og Angora navn til Istanbul og Ankara, Trøndelag teater blir stiftet.

10. Hvilket børsnotert selskap omfatter blant annet Sætre, Stabburet, Nidar og Idun?

11. I hvilken New York-bydel ble Donald Trump født?

12. Hva heter dronningen av Sverige?

13. Hva heter Queen-albumet som inneholder «Bohemian Rhapsody»?

14. Hva heter mannen som nylig utnevnte seg selv som Venezuelas midlertidige president?

15. Nevn ett av de tre landene som brukte størst andel av landets BNP på mili-tære formål i 2016, i følge FN.

16. Hva kjemper frigjøringsbevegelsen Po-lisario for?

17. Elven Donau er Europas nest lengste elv. Den renner gjennom/passerer fire hovedsteder. Hvilke?

18. Hvem etterfulgte Gro Harlem Brundt-land og var partileder i Arbeiderpartiet i perioden 1992–2002?

19. Hvor mange prosent av 19–24 åringer var i høyere utdanning i Norge, i 2017? Her er det et slingringsmonn på fem prosent.

20. 38-åringen har vært mye i media i det siste, etter å ha kritisert Humorprisen og utført et «Handmaid's Tale»-stunt utenfor slottet. Hvem er det snakk om?

av **Pernille Solheim og Hans Magnus Meland,** journalister i Universitas

SVAR/DOM

- 0-4. Love Island:** Innsatsen din her minner STYGT om Tones skjerm-tid i Love Island
– ikkeeksisterende :)

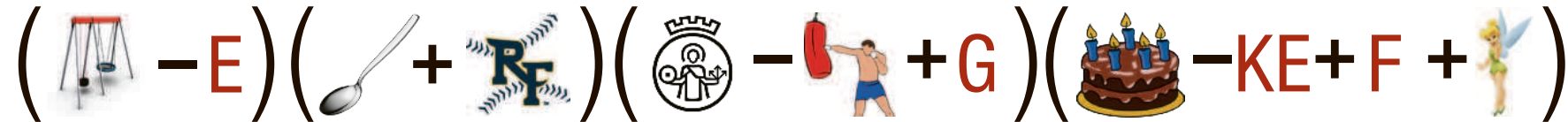
5-9. Ex on the beach: Bitch..... hør her.....

10-14. Paradise: Det later til at du både er DIGG og har noe mellom hodet :) Kanskje det er håp?

15-20. Den Unge Mester: Ikke for å være ekkel, men nyhetsredak-tør Henrik Giæver er sjefsquiz-master i Morgenbladet. Nå kan du kanskje tørre å prøve deg på den? :)

1. Hank von Hell 2. Sara Stridsberg 3. Blåskjell 4. Ayurveda 5. NaCl 6. Brytbeinet 7. Saigon 8. Bolivia og Paraguay 9. 30-tallet 10. Orkida 11. Queens 12. Dronning Silvia 13. A Night at the Opera (1975) 14. Juan Guaidó 15. Oman (13,7%), Saudi-Arabia (9,8%), Republikken Kongo (7,2%). 16. Et selvstendig Vest-Sahara 17. I. Wien 2. Bratislava 3. Budapest 4. Beograd 18. Thorbjørn Jagland 19. 35,4% 20. Sigrid Bonde Tusvik

Rebus

HINT: Deskens hete tips til kalde morgenforelesninger. Send løsning til universitasdesk@gmail.com
FORRIGE LØSNING: «Tvillingabort» Det klarte Dan Børge Brekker seg, Audun, Adrian, heshu muradi og srishti rohatgi, Una og Live og Bente! You go guys!!!